Контрольный экземпляр

МАССАВА А—КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИКЕ!
Хьинаре болх беш белгалдоаккхаргда вай из!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадуьл 1923 шера дења ● ШОАТТА, 19 АПРЕЛЬ, 1980 ШУ. ● № 47 (6176). ● Мах 2 кепиг.

Къахьегама цІей

Советски Союза къахьегамхой! ХІора балха моттиге къахьегама овсарпе, эффективности дика-ли айе!

Деррига низаш тІадахийта иттлагІа пятилетка толаме чаккхъяккхара!

(КПСС ЦК ТІахьехамашпара).

Город Малгобек

Къаьстта дика нийчо яьй В. И. Ленин ваь 110 шу дузачу цІейна хетидаьча таханарча Еррига союзни коммунистически субботника Малгобекски райoнерча болхлоша, ахархоша, инженерно-технически болхлоша, гІуллакхерча наха. Кхьча ленош карчул дикка овсарегІа къахьегаш чакхдоаккхаргда цар таханара цІей.

Коммунистически субботнике деррига а дакъа лоцуш ю 83 промышленни предприяте, транспортни гІишлошъечен организацей, совхоэий, кхьичахьара 20400 сар. Шоай массаерчa балха моттигашка къахьегаш ю 3430 болхло, инженерно-технически болхло. Совхозашкарча комсаш йолча кхашка тайп-тайпара балхаш деш ю 11 эзар гергга сар. Вожаш лостам беш, гаьлаш дІайогІаш, кІир тохаш, басар хьокхаш хургба.

Коммунистически субботнике дакъа лоцараша тахан арахецаргьа 57,8 эзар сома маьха продукци, бархІ эзар сом мах бола гІишлон-монтажни балхаш дергда. ИттлагІча пятилетка фонда юкъехьоргда шоаш даьккха 8,7 эзар сом алапи.

Хьагул а даь дІалургда 73 тонн тиша аьшк, дІайогІаргьа ши эзари ах эзари га.

Шалински район

— Тахан, Еррига союзни Ленински коммунистически субботник долча дийнахьа, геттара хьинар сийдаь къахьегаш ба уха Шалински района къахьегамхой, — аьлар парте районна шоллагІча секретара, районни штаби начальника Айдинов Николай Ивановича. Субботнике дакъ лоацаш ва 36900 сар. Царех шоашоай предприятешка, боахамашка къахьегаш 8 эзар сар ва.

Царна юкъе къаьстта доккха дакъа лоац «Пищемаш», цемент еча, шекар доаккхача, аьшкабетонни конструкцеш еча заводашкарча болхлоша, гІишлонхоашен транспортни предприятешкарча болхлошен. Духхьал тахан цхьан дийнахьа арахецаргьл 313 эзар сома маьхи продукци. Из кхьча деношка арахецаш хинначунга хьежача дукха а дуккагІа я.

Районе дуккагІйола автомашинаш, тракторащ, кхьы техника болх беш я кходдьча лоагора чотагІа. Юртащ, поселкаш, предприятеи тоеш, цІеньеш, хоьеш, хІаьта кхы тІа де дезараш деш къахьегаш 28900 сар ва. Царех 500 сар ва цементни завода ков цІендеш. Тахан районе дІадогІаш я 23 эзар га. Хьагул а даь «Вторчермете» дІалургда 370 тонн тиша аьшк. Пятилетка фонда юкъехьоргда 28,3 эзар сом.

Сунженски район

Тахан «ЦІеча шоаттдийнахьа» хьинаре болх беш ба Сунженски районера къахьегамхой а. Субботнике дакъа лоацаш в 112 къахьегама коллектив. Царна юкъе 17 промышленни, 7 гІишлошъяра, 7 транспортни букишен, 20 юрта боахама, 2 торговлен общепитен, 53 тайп-тайпарча предприятей учреждений коллективаш я. Цу массанахьа а къахьегаш хургва 23092 сар.

Шо-шоай балха моттигашка къахьегаш хургва 11470 сар, царех промышленносте — 3898, гІишлошъеча — 1131, колхозашка, совхозашка, кхьча предприятешка — 6441, нах бахача моттигашка лостам беш, тайп-тайпара моттигаш тоеш, хоьеш — 13622 сар. Промышленносто арахецаргьа 36800 сом мах бола тайп-тайпара продукци, гІишлошъеча бергба 31 эзар сома маьха болх, гулдергда 67 тонн тиша аьшк, дІайогІаргьа 15 эзар га, кІотаре.

Цу дийнахьа даьккхача ахчах Сунжерча къахьегамхоша Ленински субботника фонде дІачулургда 29800 сом.

Ачхой-Мартановски район

Еррига союзни коммунистически субботнике дакъа лоацаш хургва районера 24350 сар. Царех шо-шоай балха моттигашка къахьегаргда 9011 болхлочо. Цар арахецаргьл 27 эзари цхьа бІаьи сома продукци. Цу дакъе промышленни продукци хьаергьа 21 эзара кхо бІаьи сома, гІишлой-монтажни балхаш дергда 5800 сома маьха.

Промышленностен транспортен тахан болх бе араваргва 1350 сар, гІишлошъеча — 311, совхозашкен юрта боахама предприятешкен — 2750. Иштта шоай района центрерча улицашка, предприятей, учреждений кошашка лостам бергба.

Тахан «ЦІеча шоаттдийнахьа» болх баь даьккха деррига алапи иттлагІча пятилетка фонде дІачудала лаьрхІад района къахьегамхоша. Иштта да дунен боккхон боьрча В. И. Ленин ваь 110 шу дизара цІейна цар кочдергдола къахьегама совгІатий.

«ЦІеча шоаттденошка» даьр

Советски наьха къахьегамца кІезига даш сийлен гІуланхаш, хІаьта царна юкъе къаьстта моттиг дІалоаш коммунистически субботникаш.

Болхлой классо, къахьегача ахархоша, советски интеллигенце субботникашка дакъ лоацаш хьагойт йоккха патриотизм, вай Даьхе кхы а низ болешагІа, кхы а йІаьхегІа хилийта гІерташ шоаш болга.

Москва - сортировочни депо машинаькъахоша 1919 шера эггара хьалхара субботник а даь шоаш ца кхобеш хьийгача къих В. И. Ленина Сийлахь-йоккха почин аьннад. Пролетарски революце сийлахь-воккхача баьчана коммунистически къахьегама эІиргаш деннад цунца.

Город Грозне эггара хьалха субботникаш дир 1920 шера. Уж чакхдоахаш юхаметтаъяттайора йохаяь мехкаьтта промыслаш, заводаш, машинаькъаш. ХІаьта хІанз, берригача советски наьха санна, республика къахьегамхой башха-дика традици а хиния дІаеттад хІара шера «цІе шоаттаденош» чакхдахар.

Коммунистически субботникашка дакъа лоацаш кхо орден лелаеча Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша холуш дакъа юкъехухь республика социально - экономически дегІаухача.

ТІехьарча шерашка коммунистически субботникашка дакъа лоацаш хул 800 эзарисл совгІа сар, е веитаьлча республике баха берригга нах, берашкара дІайиккхача.

ХІара шера «ЦІе шоаттди» долаш предприятешка 1,5 млн. сома маьха продукци арахец.

Массаза а къахьегача колективашца цхьана субботникаш долаш болх беш хул салоІаш бола заводий, фабрикий ветеранаш.

ГІишлошъеча цу деношка 0,5 млн. сома подрядни балхеш ду, хІаьта иттлагІча пятилетке уж 2,5 млн. сома тергга дергда.

Производственни коллективаша даьккхе ахча дІачулу иттлагІча пятилетка централизованни фонде. ДІадахача дигь субботникаш республике дІачуденнад 1,6 млн. сом, хІаьта ихе шера из хургда 2 млн. сомал совгІа. Балха алапех дІачулу средстваш эггара хьалха социально-культурни объекташ хьалъяра дІахьожаду.

Коммунистически субботникай средствай чотагІа 9-ча пятилетке республике хьалъяьй 5280 моттиг йола 5 школа, хІаьта иттлагІча пятилетке болх бе дІаеннай 120 маьнги бола Грознера акушерски корпус, 280 моттиг йола берий беш.

1980 шера коммунистически субботникай средствай чотагІа хьалъеш я больницаш гор. Назранев Урус-Мартанев, гор. Грозне республикански больница терапевтически корпус, берий ши беш, берий бешамаш Наурски станицен гор. Гудермесен.

Республика фермашка

Хьайбаш Іаттара даьха баьнна республика колхозийи совхозийи болхлой. Дукха хало лайра цар соахка еъа а лаьтта кхоачам хилац доакъар Іалашде вІашттІехьа ца даларех. ХІаьта а цу халача хьалашка цхьайолча фермай къахьегамхоша соахка Іай хиначул дуккагІа яьнна шура, дулх, дуккагІа гулдир фуаш.

Укх шера 16 апрель хьаттІакхоачаш паччахьалкхенга декха дулхи фуаши соахка цу хана деннача ша проекте дуккагІа да. Соахкарчул дикка дуккагІа доахаш да паччахьалкхенга дулх Гудермески, Малгобекски, Назрановски, Наурски, Урус-Мартановски районашка, хІаьта шура — Ачхой-Мартановски, Ведески, Назрановски, Урус-Мартановски.

Цунца цхьана къаьстта дукха хьайбаш лелаеча Грозненски, Наурски, Сунженски, Шалински районашка паччахьалкхенга йохка шура геттара кІезиг я, кІезигагІа да укх шера Грозненски, Урус-Мартановски районашка декха фуаш а.

Хьайбаш доашаде лелаеча шура, дулх алсамдаккха йиш йолаш хургба республикин фермай къахьегамхой. Даьгіенех, доакъара дІайийнача культурех, кхьча торонех ма хулла дуккагІа пайда эца хьажа беза республика хьайбаш леладераш.

ЦХЬОАГІОН НИЗ

Дика чакхдаьккхар дІадаха шу «Гехинский» совхоза къахьегамхоша. Паччахьалкхена 41 эзар сома пайда бир.

Уж болхам вІашагІделлача дена Даьхенна соахкарчул дуккагІа шекара свеклаш, геннараш дулх, шура дІаенна цхьа шу хиннадац. Тхона елар РСФСР Министрий Совета, ВЦСПС карара кара тела ЦІе байрахи Дипломи.

Уж толлмаш доахаш деккха дакъа лаьцар тха хьайбаш леладераша.

Къаьстта раьза да тхо коммуниста Бадалова Амината кулгалдеча № 1 йолча шурий ферма коллективо беча балха. Кхо шурий ферма я боахаме. Царна юкъе яьржача социалистически яхье хаддаш я тІехьаоцаш хьайоагІар ца соахкалда. Из иштта цийслора ферма кулгалхой каст-каста хувцалуш хилара серда хьатІаенначоа хьайбай продукци алсамъяккхара нах оарцагІбаха, цар балхацара беза совбаккхо ца харах. Деррига а хувиаделло 1979 шу доладуш цу ферман верте Аминат оттаьчул тІехьагІа.

Цу ферме болабелар цун къахьегама никъ. Юкъьаца доярка болх бир, тІаккха учетчица йолаш. Цу юкъа дика ІомаІир ферме къахьегача хІара сага оамал. Цудухьа кулгалде эттача атта кораьбо цунна овсаре къахьегама хІара сага оарцагІоаккхаргаьа, коллективе барт, цхьоагІо хьакхолларгІоаа никъ.

Наха юкъе социалистически яхь вІашттІехьъяккхара, кхетама болх чакхбаккхара доккха гІо ду къоначa бригадера партийни профсоюзни организацеша.

Цаі ца деш Іе сатуаш яц Аминат ше. Хаддаша хьайбаш леладераштa юкъе я из. Наха юкъе премеш екьаш, кхыдир деш цхьанисгахьа я озабезам бац, массанеца нийсхо лелаеш я. ГІо эшаш нийна хьатІаенна сар низ дІакхоачи лоикъостал ца деш дІаваххийтац. Цудухьа сий ду цун коллективе, цкъа шийга аьннар ишлагІа яла ца дезаш кхоачашду хІара саго.

ДІабахача кхаь бетта план 105 йолаш паччахьалкхенга дукха хІама ца эшаш 120 тонни шура а ехка, хьалхарча квартале котало яьккхар цу коллективо совхоза фермашта юкъе яьржача социалистически яхье. Цул совгІа, денгара денга тІаккхеташ я йоаккха шура а. Масала, январь бетта дийнахьен буса хІара кхоабача Іаттагара юкъерa лаьрхІача 5 килограмм шура йоаккхаш хиннале, хІанз 6,5—7 килограмм йоаккх.

М. ДОМБАЕВ,
Урус - Мартановски района «Гехинский» совхоза верттера зоотехник.

БОККХА КХАЪ

Боккха кхаъ хиннаб «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода укх деношка Москвера баьнача хоамах. Завода продукци Москве, СССР Халкъа боахама карагІдаьккхарий Выставке олимпийски экспозице дІахьоша яьйита лаьрхІад. Выставке ухараштен Олимпийски ловзарий доаллъоахоштен гурьъа оредприятео хьаль 50 тонни дозал дола пресс, шиъъ ахи тонни дозал хьалъайаy домкрат, хІаьта иштта кхыйола гаражни оборудовани.

Завода коллектив дІаяхьайта яьннай Чехословакей Румынием дургІолча дунен халкъашта юкъерча шин выставке иштта дІахьоккхаргІоза экспонаташ а. Царна юкъе я дукха ха йоаццаш завода арахеца йолаль электромеханически подъемник.

ЦУН НАЬКХА ТІА ЛЕП ЛЕНИНА ОРДЕН

Укх шера 450 гектара тІа шекара свеклаш кхеергъя «Шалинский» совхоза къахьегамхоша. Цар социалистически декхар тІайийцил план 200 йолаш, хІара гектара тІара 500 центнер чуя.

Дукха ба цу боахаме районе меттел, республике цІи хеза шекара свеклаш лелераш, масала: Эиглисова Совхьунт, Исаева Хьава, Бачалова Мелижа, кхыбараш. ТІеххьарча шиннe хІара гектара тІара дукха хІама ца эшаш эзар-эзар центнер шекара свеклаш чуера соахка, хІаьта бІарчача совхозо хІара гектара тІара 534 центнер шекара свеклаш чуера.

Районе массарел хьалха дІадоладаьд цу совхозе шекара свеклаш дІаера балхаш. Механизатораша дош деннад на культура бархІ дийнахьа дІайийна яккха.

Шекара свеклаш дІее йоалаьча хьалхарча дийнахьа денэ шиъ декхарех дика лоархІвеш, механизатораштa юкъе яьржача социалистически яхье хадданза хьалха волаш хьавоагІа Ленина, Къахьегама ЦІеча Байракха орденийи кавалер Абдуллаев Саламу. Цул дукха тІехьа ца бусаш овсаре къахьег Бачалова Мелижас, Баталов Іабдуллас, Абзотов Рамзана, Мусаев Сайпс, кхычар.

СУРТА ТІА: (аьттехьара шоллагІвар) «Шалинский» совхоза механизатор С. Абдуллаев.

Х. МУКАЕВА тексти сурти.

Сийле хийла хьалхалаттарий!

КПСС обком, НГІАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай районаше, предприятеше, организацеца 1980 шера хьалхарча квартала план кхоачаш а тІехкхоачаш а яра, производства эффективности бийза дикаяь айра тІехьара къоасам чІоагІбера промышленносте, транспорта, бухзаме лелаьча социалистически яхье итогешка.

СОЦАМ ТІАНИЙЦАБ ХЬОЖАЕ:

Хьалхара моттиг а КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦІе байрах а

Октябрьски района;

ШоллагІа моттиг а КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а

Урус-Мартановски района;

Шелковской района;

КхоалагІа моттиг а КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота а

Малгобекски района;

Ленински, Ведески, Старопромысловски районий дика болх белгалбаьб.

Объединенеши управленеши:

Хьалхара моттиг хьожаяьй, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦІе байрах еннай, республикански сийлен Улга тІа яьккхай:

«Промавтоматика» НПО;

ШоллагІа моттиг хьожаяьй, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота еннай, республикански сийлен Улга тІа яьккхай

«Грозэнерго» РЭУ;

Промышленностеи транспортеи предприятеш:

Хьалхара моттиг хьожаяьй, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома карара кара тела ЦІе байрах еннай, республикански сийлен Улга тІа яьхай:

«Старогрознефть» НГДУ;

Старогрозненски УБР;

Н. Анисимова цІерагІа Новогрозненски мехкдаьтта чандоаха завод;

ГІ. Ахриева цІерагІа «Электроинструмент» завод;

ТЭЦ-2;

РСФСР МЖКХ Грозненски экспериментально-механически завод;

«Чечингобытбыт» объединени;

Производственни текстильно - галантерейни объединени;

Гудермесски маьхка завод;

Шалински мехлесхоз;

Грозненски телеграф;

«Грознефть» УРС;

Малгобекски автотранспортни предприяти;

ШоллагІа моттиг хьожаяьй, КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома Сийлен грамота еннай, республикански Сийлен Улга тІа яьхай:

Карабулакски УБР;

Ацетонови завод;

«Электроприбор» завод;

«Грозэнергоремонт» ремонтно-наладочни предприяти;

Наурски винзавод;

«Автоспецоборудование» яха Грозненски опытно-экспериментальни завод;

Гудермесски локомотивни депо;

«Ростозторг» опытно-торгови база.

КхоалагІа моттиг хьожаяьй КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома диплом деннад, республикански сийлен Улга тІа яьхай:

«Сунжанефть» НГДУ;

Октябрьски УТТ;

СССР 50 шу дизара цІерагІа йола Грозненски химически завод;

«Грозгипронефтехим» институт;

«Пищемаш» завод;

Малгобоален электрически сеташ;

№ 3 йолча Грозненски маьхка завод.

КПСС обком, НГІАССР Министрий Совет, облсовпроф, ВЛКСМ обком хьежай 1980 шера цхьоалагІча квартале хьайбай продукташ дуккагІа яарен кийчьяран тІехье лелаьча республикански социалистически яхье итогашка.

Социалистически яхье котъьяннарг а лаьрхІа КПСС обкома, НГІАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома ЦІе байрах а луш республикански газеташ тІа чІоагІдаьча сийлен Улга тІа яьккхай:

Назрановски район;

паччахьалкхенга дулх доккара квартальни план 180, шура — 115 процент кхоачашъяьй, фуаш эцара план 4-зза тІеккхоачашъяьй.

ШоллагІа моттиг хьожаяьй, республикански газеташ тІа чІоагІдаьча сийлен Улга тІа яьккхай:

Ведески район;

паччахьалкхенга дулх доккара план 148, шура — 116 процент кхоачашъяьй. Фуаш эцара план 2-зза тІеккхоачашъяьй.

Белгалбаьб Ачхой-Мартановски района дика болх.

Социалистически яхье котдаьннаргаш а лаьркІа республикански газеташ тІа чІоагІдаьча сийлен Улга тІа даьхад:

Боахамаш:

Шелковской района «Путь к коммунизму» яха колхоз;

Урус-Мартановски района «Гехинский» совхоз;

Назрановски района «40 лет Октября» яха совхоз;

Грозненски района «Кулариский» совхоз;

Ведески района Орджоникидзе цІерагІа йола колхоз;

Грозненски района «Советская Россия» яха колхоз.

Фермаши бригадаши:

Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхозе шурий ферма;

Урус-Мартановски района «Горец» яхача совхозе № 3 йола шурий ферма;

Шалински района «Южный» совхозе шурий ферма;

Гудермесски района «Гудермесский» совхозе № 2 йола шурий ферма;

Назрановски района «Экажевский» совхозе шурий ферма;

Урус-Мартановски района «Гехинский» совхозе № 1 йола шурий ферма;

Грозненски района «Горячеисточненский» совхозе иий хьакхарчий ферма;

Наурски района Ленина цІерагІча колхозе жа Іуй бригада (вокххагІвола жа Іу нов. Хамидов Э.);

Наурски района «Притеречный» совхозе жа Іуй бригада (вокххагІвола жа Іу нов. Исмаилов И.);

Шелковской района «Шелковский» племзаводе жа Іуй бригада (вокххагІвола жа Іу нов. Эсмухамбетов И. А.).

Яхье котбаьннаргаш лаьрхІаб республикански яхье условеш кхоачашъяр Іалашдаь хьайбай боахама дукха болхлой (спискашта хеттах районни газеташ тІа).

Республика кагирхой: ЛЕНИНА ВАСКЕТАШТА ТЕШАМЕ ДА

«Шоаех коммунисташ хьалкхебе беза оаш...
ХІанзарча кагирхошта кхетам балара, дешара, кьехара деррига гІулакх цар коммунистически сакхетам хьабелга Іалашдеш хила деза...»
(1920 шера 2 октябре комсомола III съезде В. И. Ленина дьнча къамаьлацара).

ДАЬЙ ЮХЬ КІАЙЕШ ЙОЛА ТІЕХЬЕ

Вай берригa мохк, прогрессивни адамле кийчлуш я сийлахь-боккха Ленин ваь 110 шу дизара юбилей езъе. Цу цІен сийна къахьегама мул боаккхаш хиниб республика комсомольцаши кагирхойи. Ударничества сийлен традицеш дІахо оба а еш иттлагІча пятилетка планаш 22 апрель тІаккхоачаш кхоачашъяь яхара шоашта социалистически декхар тІа а ийпа къахьегаш хиниай 150 комсомольско-кагирхой коллектив, 6500 къонна болхло. Иштта, болхлой классен ахархойи эздийча традицешта даим тешаме йолаш хьаснай кестта ший 60 шу дизар белгалдоаккхаргдола Нохч-ГІалгІайчен комсомол.

«Алхха болхлощеи ахархощеи цхьана къахьегарца мара хьахила йиш яц боккъонца бола коммунисташ» яха В. И. Ленина васкет цІакхха дицлуш яц республика къона тІехье. Хьалхарча пятилеткай шерашка Сийлахь-боккхача почино дІадолидаь гІулакх дІахо доаржа а деш ударничества болам хьаллаьцар. Хьалхара ударни бригадаш республике хьае йола йир комсомольций хьалхленца 1929 шера феврале. Алхха цхьан Заводской районе яр 275 комсомольско-кагирхой ударни бригада, цхьа комсомольски завод, пхиь цех, цхьа установка.

КПСС XVI съезда, ВЛКСМ IX съезда, «Грознефть» итт шу дизара баха ма боаттІара накъабахара яьржача социалистически яхьа юкъебахача Нохч-ГІалгІайчен комсомольцаша «Іаьржа дошув» дуккагІа даккхара» дІайолаьь инициатива Ленински комсомоло ВЛКСМ IX съезда къахьегама совгІат хийтдара йоаржаьча Ерригсоюзни похода юхьиг а хиина дІаиттар.

Хьалхара пятилетка шии шерех ах шерех кхоачашъеча дикка дехьа юкъедихьар къоначар а. Цу ханарча комсомольцаша йиза Іайшар ТОЗ-аш, цІе ободаш, юртбоккхама артелаш вІашагІйоххаш, кулакашца къовсам лоаттабеш хьалхашка утташ хиина хиланаш. ХІаьта нохчийн гІалгІайн юрташка партийни организацеш эІамига хиларца коллективизаци яра лоаттабеча къовсама доккхагІа дола дуьхь комсомольцашта тІадижар.

1935 шера найцига стахановски болам баьржар. Грознерча мехкдаьтта чаьхдоахараш юкъе из болам эггара хьалха дІаболабьар комсомолец № 2 йолча установка сгонщик М. Мурдаев вар. Социалистически яхье доккхий хІамаш карагІдувларах Советски правительства цІерагІа ваа-йоккхача промышленноста наркома Г. К. Орджоникидзес легковой автомашин елар цунна.

«Деррига а фронта, деррига а котало яккхара» — иштта девиз йолаш яр 1941—1945 шерашка Сийлахь-боккха Дей-мехка тІом лаьттача ханара социалистически яхь. ТІом бача зиза продукци алсиаьннахара республика промышленностех вІашагІйоккхаш хиина комсомольско-кагирхой бригадаш 230 дІаккхаьчар 1943 шу доладуш. Цар массане а шоай балха кормаш 200—300 процент кхоачашйора. Иштта дика кемаьхал лоалаш къахьегар юрта боахамерча къонабарий бригадаша а.

Комсомольцаша хьалдора оборони гІирсаш, коммунистически батальона мугІарашки гІулакх деш бар, госпиталашта шефство лоаттайора. дай тІем тІа бахача дезалашта новкъостал дора, танкаш, самолеташ, «Асланбек Шерипов» яха бронепоезд хьаьрра ахча гулдора.

ТІом чакх а баьнна советски нах машара вахар хьакхолла эттача бохабаь хаькъа боахам юхаметтаоттабеча, пятилетка планаш кхоачашъеча дакъа лоацаш хилар Нохч-ГІалгІайчен кагий нахи мехкарийи.

Иштта, Сийлахь-боккхача Октябра 40 шу дизара накъадолхаш баьржача къахьегама болама юкъебахача республика комсомольцашен кагирхошеи Ерригсоюзни копилке Іодиллар 38 милилон сом ахча. 1956 шера республика къонача мехкдаьттахоех «Іаьржа дошув» кхоачара тІехьа дІаболабьча Ерригсоюзни болама инициатораш хилар. Из маьхера гІулакх могадаь хьаллаьцар ВЛКСМ ЦК-аси парте Нохч-ГІалгІай обкомои. Цу балха итогаш яьчул тІехьагІа ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота елар вай областной комсомольски организацена.

Шоашкара хьинари деналц гойташ хьабаьхкаб Нохч-ГІалгІайченера мехка йоккхийча гІишлонашка ухийташ хиина кагий нахи мехкарийи. Алхха 1961—1962 шерашка вайцигара Ерригсоюзни ударни гІишлошка вахийтар эзар совгІа кагирхо. Комсомольций къахьегама сийлен гІулакхий бе боагІа мах бир. «Красный молот» завода, крекинг-завода комсомольски организацеш, вагонни депо комсомольско-кагирхой смена сейна йола коллективаш комсомоле семилетка сийлен летописе юкъехьи дІаязйир. ВЛКСМ 50 шу дизар белгалдоаккхаш областной комсомольски организацена парте обкомо Памятни Байракх елар.

Шерагара шерагІа чІоагІлуш боагІа областной комсомольски организаце низи деналл. ХІанз цун мугІарашка ва 130 эзар комсомолеци кагирхои. Цар массане а чІоагІа къовбалдеь хьиллаьцар X пятилетках эффективностеи дикален пятилетка е аьнна парте баь тІехьсхам.

«Эффективностех дикален пятилеткана — къонабарий хьинари кхоллами» яхача девизагІа лоаттаеча яхье дика кемаьхал йоалаш къахьийтачарна юкъе ба къаьст-къаьста кагирхой хиина ва Іеш къонабарий бІарчча коллективаш а.

Бехктоккхам айбара, дисциплина чІоагІъяра, сакхетам лакхбара чІоагІа аьттув боалийташ йолча яхье цхьаза бизза пайда а ийбеш хІанзале карара пятилетка кхоачашъе карагІдаьннад 59 комсомольско-кагирхой коллективна. 2100 совгІа йолча эІамигача саган йоІая, хІаьта хІара шоллагІйолча къонача къахьегам хочо рапорт делар ханал хьалха дий шера план кхоачашъярах.

Шоашкара дукха башхадине гІулакхаш гойташ я «Грознефть» объединене, ГІ. Ахриева цІерагІча «Электроинструмент», «Электроприбор», «Красный молот», СССР 50 шу дизара цІерагІча химически заводий, «Промавтоматика» НПО комсомольски организацеши комсомольско-кагирхой коллективаши. В. И. Ленин ваь 110 шу дизара сийна хІанзале пхе шера заданеш кхоачашъяь яьнай СМУ-2 Социалистически къахьегама Турпал Хаджиев Шамсуди нерте латта кагирхой бригада, Старогрозненски УБР-ера № 17 йола буровой, СССР Лаккхехьарча Совета депутата Дзармотов Мувсас кулгалду токарий бригада, Тепсуркаев Мовлад нерте латта «Новосельский» совхоза № 3 йола сома бацдаараши кхедеча бригада коллективаш. ХІаьта тхьамка леладу массехк коллектива хІанзале а шоллагІа пятилетка чакхъякха гарга я.

Дукхача вай кагийча нахаи мехкарашти боккъонца йола вахара школа а хиина дІаэттай мехка хьаьсш йола лоархІаме гІишлош. Алхха дІадахача цхьан шера комсомольски путевкагІа 337 нагирхо вахав, хІаьта укх денош «Атоммаш» наькъа хьихьархо кагирхой йоккха отряд.

Варт болаши дика вІаштІехьбаьнней къахьийтар Заводской, Старопромысловски районий кагирхоша республикански ударни комсомольски гІишло ЭЛОУ-АВТ хьаьзеча. Цига республика комсомольцашен кагирхошек 33 эзар сага-сахьта къа а хьегаш 25 эзар сома маьха болхаш дир.

Дулхи фуаши дуккагІа доахилга боккхача лоархІаме хилар тернал а деш, ков тІарча балхазарий объекташ хьаьяра боккъонца комсомольски йоакхо еш хиинай комсомола Грозненски, Шалински райкомий. «Кавказ» совхоз «Майский» яла фабрика хьаьлеча холодильни хьисапе къахьегаш хиинача 4 комсомольско-кагирхой коллективо шоай хІара деннара нормаш 300 процентага кхачалца кхоачашйора.

Алхха дІадахача цхьан шера республика тайп-тайпарча объекташка 1 миллиони 200 эзари сома маьха балхаш даьд студенчески гІишлошъеча отрядаша.

КПСС ЦК июльски (1978 ш.) ноябрьски (1979 ш.) Пленумаша хьайбаш продукци дикка алсамъяккхара даьхье юрта боахама къахьегамхошта доккхий декхараш хьалхашка оттадиьд. Цар дІадех комсомольски организацешкара «Хьайбай боахам — комсомола ударни гІулакх» яхе болам кхы а шера гІа боаржабелга. ХІанз республика хьайбай боахаме къахьегаш ва 3 эзар гарга кагирхо, царех 1200 комсомолец ва. Фермашка, хьайбаш кхоабача площадкашка, ков тІара оалхазараш лелаеча фабрикашка болх беш 70 совгІа комсомольско-кагирхой коллектив я. Пятилетка шерашка цига къахьега хьожаваьь 2 эзар эІамига саги йоІи.

Тахан вай берригача мехка дІадоладеннад къахьегама цІей. Шоай «ЦІе шоаттди» дезде араваьнна 230 эзар совгІа кагирхо. Цига даьнна 150 эзар сом ахча пятилетка фонда юкъедоккхийтаргда.

Ше хьахиначча хьалхарча дийнахьа дена баьчча васкеташта, Коммунистически парте идеяшта, даьй революционни, тІема, къахьегама традицешта тешаме йолаш хьисенача Ленински комсомоло сийлени кІама хьакхолларен ямкъ хьабенаб. ХІаьта цун хада йиш йоаца дакъа дола Нохч-ГІалгІайчен комсомол а шийгара эздий гІулакхаш гойташ накъаснай В. И. Ленин ваь 110 шу дизара юбилейга.

Г. ЭЛЬМУРЗАЕВ,
ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьалхара секретарь.

В. И. Ленин ваь 110 шу дизарца бувзабенна бола КПСС ЦК сопам тІайийцачул тІехьагІа республика комсомольцаштен кагирхоштей юкъе цу башхача юбилея сийна шерра социалистически яхь йоаржалра кхайкарал дир комсомола Нохч-ГІалгІай обкомо. Цу яхье хьалхле яьннхарий КПСС Нохч-ГІалгІай обкома йоарийаьча байракха кІал суртащ доахаргдолаш оттадир.

Дукха ха йоаццаш Грозненски театрально-концертни зале йоаржаьча байракха кІал суртащ даьхар яхье нотолюнаш яьхача республика районашкарча 539 комсомольцои кагирхочои.

Массарел хьалха Грозне хьаккхаьчар Назрановски района викалаш. Царна юкъе бар дешархой, производстве хьалхле лелараш, пятилетка гвардейцаш.

Масала, царна яр «Назрановский» совхоза юххьанцарча комсомольски организаце секретарь, Пхьилекъоаги - Юртарча шурий - товарни фермера къона доярка Дацаева Зина. Шийна тІачІоагІбаьча 17 Іаттах хІарайнегара 3600 килограмм яккха декхар тІайийцача цо 4 эзар килограмм гаргга шура яьккхар дІадахача шера.

Къона механизатор ва цу боахамера тракторист Мархиев Назир а. Назранера № 14 йола ГПТУ чакх а яьккха 5 шу хьалха дІаболабир цо ший къахьегама никъ. Ялата лаьрхІа дІайийнача 204 гектара тІара хьажкІаш лелайир цо. ХІара гектара тІара 25 центнер яккха лаьрхІача метте, цо 27 центнер чуера хьажкІаш.

— Укх шера 40 центнерага уж дІаккхачае торонаш я са, — йоах Н. Мархиева. — Соца цхьана болх беш ва слесарь - инструментальщик вола са да Ахьмад а. Цо доккха новкъостал ду сона.

Районе хьалха латтача комсомольцашта юкъе эггара хьалха цІи яккха мегаргьярех я «Электроинструмент» завода механически цеха комсомольско - кагирхой бригада бригадир, 10-ча пятилетка ударница Дзаурова Люба а. 1976 шера денз социалистически яхье хьалха латташ хьайоагІа из. Массехк дий хьалха ший пхе шера план кхоачашъяьй цо. Цул совгІа, къоначар хьехамча я Л. Дзаурова. ХІанз цо Іомаеш я Эсмурзаева Люба, иштта ший аІамагІйола йиш Лида а.

А. ИЗМАЙЛОВ.

СУРТА ТІА: Назрановски районера комсомольций делегаци. Лохехьа царца цхьана Іохайта бигІа (аьрдехьара аьттехьа) къахьегама, парте, тІема ветеранаш В. Агамов, В. Ф. Холявко, С. Х. Шадиев, комсомола обкома секретарь С. Каяшко.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Мехкарий къахьегама мул

Коммунистически партен Советски правительстваи ю йоакхо хІара дийнахьа къолуш ба вайнаьха кхалнах а. ТІаккха найна хоьш ма дий Владимир Ильич Ленин ше дийна волча хана цу деша мел терко еш хиннав. МаІа-ча сага санна кхалсага а боккъо хуьле Конституце тІа дІаяздаь ца Іеш[из вахаре боккъонца кхоачашхулга ІалашдІе дезаш хилар геттара чІоагІа дІадехаш хиннад цо. Цуи цу даьхье дагалаьттар хІанз оахаро боарам а хиннка дІаэтталга ховрга алхха тха трикотажни фабрике венача а. Цудухьа цу дерригне а чІоагІа хам бу оаха.

Тха коллективе дІадахача шера денз къахьегама мул баккха болабир В. И. Ленин ваь 110 шу дизара юбилея сийна. Цу хьакъехьа хьокхам эша мегаргйола кагирхой коллективаш районе ю лааш я.

ВЛКСМ райкома бюрос могайир баьчча юбилея сийна 12 къахьегама вахта чакхъяьккхара района кагирхой тІахьехаш совхка апрель бетта «Электроинструмент» завода комсомольско - кагирхой бригада инициатива.

Цар болам хьиллаьцар тха фабрика мехкараша а. Комсомолка Гандалоева Тамарас кулгалдеш йолча ВЛКСМ XVIII съезда цІерагІча бригада коллективерча 25 болхлочо 1980 шера 22 апрель хьаттІотташ шоай пхе шера заданеш кхоачашъергхиларах дош а делла къахьегама вахта дІайолайир. Царна юкъе соахка белггала толамаш доахаш къахьийгар къонача хІамаш тегараша Аушева Мотис, барзкъаш доахараша Богатырева Амината, Гагиева ПаьтІамата, аьнк еттата Тимурзиева ПаьтІамата, кхыбараша.

Кхы а сийрдагІа лотабелар пхьа сейг укх юбилейни шера. Шоаш тІайийца социалистически декхараш ханал шин бутт хьалха кхоачашде аьттув баьлар цу бригада коллектива.

ВІаштта пхе шера тІехдика хьокхамаш доахаш хьайоагІа цу мехкарий барт тайна коллектив. ХІаьта карагІдаьнначох кхоачамбаь Іергболаш боацилга, боккъонца коммунистически хьисапе, ленински хьисапе баха, къахьега, къовсам лоаттабе шоаш Іемалга хьагойтар цар февраль бетта керда конвейер хьаелла елаш гІулакх эттача.

Дика вІаштІехьбаьнней шаьрбенней болх дІабодаш хинна ширпотреба участок а йита шоай лоІамагІа цу мердача конвейере къахьега безам болга хьаккхайкадир ерригача цар бригадо цу деша хетаьь фабрике яьча торжественни митинге.

Цу участке хІанз болх ритмичнo лу ала кхы а хьалха да, хІаьта а шоай балха нормех лоархІабу мехкарий. Кердачой дийм тІаьнхуви, инициатива йолаш, ше деш дар тІах аьнна чакхдоаккхаш йолча цар тхьамада Тамара хьинарцех деналцен дувза доагІаш да из а.

Юбилея сийна лоаттаю яхь ди тІехьа шерагІа яржаш хьаенай. Март — апрель бетташка эттаро лакхагІа дола хьонхамаш доахаш къахьег Султыгова Фатима нерте латтача цхьоалагІча конвейера коллективо.

Дика жет яхье котбувлараш юкъе тІа-тІа керда цІераш гучаювлаш йолга. Ленински юбилейни вахте латтарашта юкъе белггала толамаш доахаш хьабаьхкаб цхьайтталагІча конвейерера Мержоева Тамара, Евлоева Аминат, Евлоева Дутурхан, пхелагІча конвейерера НГІАССР Лаккхехьарча Совета депутат Камурзоева Фатима, Евлоева Мадина, Орцханова Цаш, кхыбараш. ХІаьта цхьоалагІча конвейерерча Аксигова Розайна боккъо елар В. И. Ленин ваь 110 шу дизара накъадолхаш ВЛКСМ Нохч - ГІалгІай обкома парте областной комитето сийнача байракха юхе сурт даккха.

З. МАНКИЕВА,
Назранерча трикотажни фабрика комсомольски организаце секретарь.

Ленински комсомола преме лауреат

Старогрозненски бурув тохара балхий управлене № 17 йола Северная-Минеральная яха бригада вай республике дика йовзаш я соахка шера 5000 метр кІоарга бурув тохея сиваьжинаш хьалъяра ха лоацъеи аьнна республике керда болам дІаболабьар сайна. ХІаьта цу бригада комсорг волча къонача коммуниста Лихоман Николая цІи шерри дІахезай алхха укх апрель бетта ВЛКСМ ЦК социагІа производства даькъе доккхий хІамаш карагІдувларах Ленински комсомола преме лауреат варца.

В. И. Ленин ваь 110 шу дуза юбилей гарга гІертача деношка кхаьчача цу кхо чІоагІа гІадвигар бурувдеттар ше а цуи новкъостий а. ХІаьта цар дегаш гІоздалар алхха цу баьянца дувзадена а Іацар. Шоаш болам дІаболабеш лийрхІачунга кхаьча ца Іеш кхы а тІех долча хьокхамашка кхача аьттув баьнаб цар комсомольско-кагирхой бригада. Шера 5025 метр кІоарга бурув тохаргда аьнна денна дош 287 денни буса чакхдаьнкха баьнаб.

А. РОМАНОВА сурт.

Сакхетам лакхбир, хьинар айдир

Шоай гІулакхаш В. И. Ленина васкеташца дусташ берригa кхетам, денал КПСС XXV съезда, ВЛКСМ XVIII съезда решенеш кхоачашъяра, иштта В. И. Ленин ваь 110 шу дизара а республика комсомола 60 шу дизара а сийленца накъадахара тІадерзадаьд районерча кагийча нахех мехкарашех.

Ерригсоюзни Ленински зачета юкъевхар 24000 кагирхо чувоагІаш йола ерригача районa юххьанцара комсомольски организацеш, царех 22700 комсомола членаш а болаш. ХІара юххьанцарча комсомольски организаце союза чурча гІулакхий чІоагІа лоархІам беши комсомольций, кагирхой хьайтий, ашарий йоакхо еши чакхдаьккхар ВЛКСМ районни комитето Ленински хьажар.

Района комсомольски организаце болх беш ва 4000 совгІа коммунистически къахьегама ударник. Царех 81 ханал хьалха кхоачашъяьй шоай пятилетки планаш. Районе яза ца Іеш ерригача республике а йовзаш я тха пятилетка гвардейций цІераш: Абдулаева Ася, Мухина Людмила («Чечингшвейбыт»), В. Чусов (авиаотряд), Р. Шавхалов («Автоспецоборудование»), Умалатова Сажи («Красный молот» завод), кхыбараш.

В. И. Ленин ваь 110 шу дизара хетадаь хиллача Ленински хьажаре хІара комсомольца шии къахьегамах, къахьегама дисциплина лакхъярах, кхоми хьурмати дарах, арахецача продукце дикал лакхъярах бола бекхтокхам айбара тІехьа къовсам лоаттабир комсомольски организацеша.

Шоай комсомольски организацешка общественно-политически аттестацеш къоначa болхлой квалификаци профессиональни говзали лакхъира бола къахьегарча кагирхошта юкъера болх хиза боаттІача бофрамга боаккхаш лакхбе вІаштІехьдаьлар «Красный молот» завода Респотребсоюза, «Чечингшвейбыт» объединене, «Грознефтегеофизика» треста комсомола комитетий. Общественно-политически аттестаци полаш вІашн тара йола балха говзалаш Іомайнр «Красный молот» завода комсомольски организацерча 61 саго. «Чечингшвейбыт» объединенерча 24 саго. Из болам шерра дІабаьржар «Консервплодоовощ», швейни производственни объезинене, «Автоспецоборудование» завода комсомольски организацешка.

Болх беча кагирхой дешаре а политически а боарам айбара къахьегама коллективашарча комсомольски организацешта доккха гІо-новкъостал дир Ленински хьажаро. Общественно - политически аттестаци еш районерча сайрийнарча школашка деша дІахьожавир къонача болхлоех 37 саг. Цу даькъе боккха болх беш я швейни объединене, художественни промыслай, почтамта, кхычар комсомольски организацеш.

Комсомольски организацеша тІахьожам лоаттабеш районерча ерригача комсомольски политически дешара 67 кружоке юмабаьб В. И. Ленин ваь 110 шу дизарах бола КПСС ЦК сопам, дувзаш да иттлагІа пятилетка толамца кхоачашъяра, вай мехкарча а доазол дехьарІа а гІулакхий, комсомольски организацей вахарен балхен дешаш.

Боккха пайда боала балха форма а хинна дІаэттар хІара комсомольца ше кийчъйьча реферата е беседа хьисапе деш дола къамаьл. Уж шоай балха шерра юкъекхуьхьаш я «Чечингшвейбыт» объединене, модай ЦІагІара, троллейбусно-трамвайни управлене, «Красный молот» завода №№ 2, 6, 16 йолча цехий комсомольски политически дешара кружокаш. Шоаш дика ладувгІараш хилар хьахьекхар коммунистически къахьегама ударникаша. Хьалхарчарца Ленински зачет дІаеннача Алхаев Іаьлас, Жалнина Натальяс (респотребсоюз), Г. И. Любанске, В. М. Абрамова («Грознефтегеофизика»), Шинкарев Виктора («Красный молот» завод) кхычар. ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкомо комсомола Центральни Комитета дуча рапорта кулг яздара йола сийлен бокъо еннай царна.

Районерча ВУЗ-ий, техникумий, ПТУ, юкъерча школай дешархошта боккъонца йола экзамен я хиина дІаэттар Ленински хьажар. Ленински зачете дакъа лоацаш хиинав 5000 студент. Массане а дика дІаелар Ленински зачет. ХІара комсомольца-студента яр «Коммунизм хьалъе Іомалеь» яха ший комплексни план. Из план оттаеш чІоагІа уйла тІайохьийтар цуи хІара пункт хоадам болаш хилийтара деша. Группай собранешка чІоагІйора комплексни планаш.

Общественно - политически аттестаци яра доккха новкъостал дир партийни организацеша, кагирхой хьехамчаша, предприятей кулгалхоша. 367 аттестационни комиссе болх беш хилар предприятей, цехий, участкий 280 кулгалхо.

Аттестацена пропаганда еш пенгазетех дика пайда ийцар «Красный молот» завода, Грозненски мехкдаьтта института, педагогически медицински училищай, Гайдарен Чеховен цІерагІча библиотекай, кхычар комсомольски организацеша. Хьехама болх беш доккха новкъостал дир парте, комсомола ветеранаша.

Чакхъяьннай Ленински зачета аргІанара этап. Итогаш яьи. ХІанз иттлагІа пятилетка толамца чакхъяккхара, парте лакхерча форума — КПСС XXVI съезда сийленца накъадахара йола Ленински зачета кердача этапе юкъеяха кийчлуш я района комсомольски организаци.

М. МЕДАЕВ,
ВЛКСМ Ленински райкома секретарь.

ХРОНИКА

* * *

Укх тІеххьарча шерашка массехк біаь саг мехка сийлахь-йоккхача гІишлошка хьожавьв Нохч-ГІалгІайчено. Республика къоначa тІехьеи викалаша шоаш денал дола вай ханара коммунизм хьалъераш болга дІахайтад БАМ-е а яхыча моттигашка а.

ХІаьта укх деношка юха а Ленина майдан тІа гулбелар парте, комсомола ветеранаш, производстве хьалхалаттараш, республика партийни, советски, комсомольски органий викалаш. Цар дег тІара ловца баьнхар В. И. Ленин ваь 110 шу дизара цІерагІча «Молодогвардеец» яхача Ерригсоюзни комсомольски отряда юкъе а болаш шоай лоІамагІа «Атоммаш» яха Волгодонски завод хьалъе болхача Нохч-ГІалгІайченерча цагирхоша.

Кагирхой накъабаха баьхкачар Днепрогэс, Магнитка, Амура тІара Комсомольск хьалъьярий, целинни лаьттаж карадерладаьрий гІулакхий сийле лакха лоттае, даьй революционни тІема, къахьегама традицеш дІахо ебае тІахьийхар атоммашевцаш.

75 сагах латтача отряда цІерагІа къамаьл дир цун командира А. Царибицева. Цо тешам белар партен комсомолен Нохч-ГІалгІай областной комитеташта шоаш тІадилла гІулакх кхоачашдара кхон хьинари кходерг ца хилара, республика комсомольски организацей доадерг ца хилара.

* * *

«Ленина цІи дагІ кхоабаш. Коммунистически парте кулгалдеш коммунизм хьалъерга» яхача деша хетаьь комсомольски актива собрани хилар «Красный молот» заводе.

ХІанзле а заводерча 28 къонача болхлочо пхе шера заданеш кхоачашъярах рапорташ деннад. Царна юкъе ба токараш цІи. Дацук, Ткачев, Чепурнов, НГІАССР Лаккхехьарча Совета депутат электросварщица С. Умалатова, П. Александрович нерте латта бригада, кхыбараш.

Ленински юбилейна дика вІаштІехьаьнахех лакхагІа дола хьокхамаш даьхаи накъайолагІа №№ 1, 2, 4 йолча цехий комсомольски организацеш. Цар дукхагІа бола кагий нахи мехкарийн хІаранеза оттаьь комплексни планаш йолаш ба, цудухьа уж толаме чакхбаьлар Ленински хьажарах.

Яхье котбьинача кагирхошта «Пятилетка къона гвардеец» яха ВЛКСМ ЦК знакаш елар.

* * *

Дегаш чІоагІа айдеина болаш баьчча юбилейна накъабаьхкаб швейни производственни объединене коммунистически къахьегама коллектив яха цІи лелаеча шоллагІча цехера кагирхой. На дина холуш дар укх деношка торжественни хьале уккхаза «Новкъост Ленин, аз хьога хоам бу» яхача девизагІа чакхйоаннхаш хиннача общественно-политически аттестаце.

Цу хьакъехьа новкъосташта хьалхашка жоп луш хиннача комсомольцашен кагирхошеи хьахьекхар шоаш В. И. Ленин ваь 110 шу дизара сийна тІайийцача социалистически декхарех лоархІабаьлга, идейно - теоретически боарам кхы а лакхбаьлга. Даим яхар сайна комсомольски сийлеца къахьегаш хьабоагІа къона хІамаш тегараш Гишлакаева Киса, Пронина Александра, Масленникова Оля, кхыбараш.

ДИКА ВIАШТIЕХЬЪЯЬККХАЙ ЯХЬ

ИттлагIча пятилетка тIеххьарча шера доккхий социалистически декхараш тIайнцад Аргунски «Пищемаш» завода коллективо. В. И. Ленин ваь 110 шу дузача денга кхачалехьа планал совгIа итт эзар сом мах бола продукци маьхала яккха, ух шера заданел совгIа 82 эзар сома маьха валови продукци ара а хецаш, планал совгIа 70 эзар сома маьха товарни продукци потребителашка дIакхачийта, къахьегама оьсарле соахкарчул ши процент лахъе, планал совгIа пачхьалкхенна 21 эзар сом пайда бе дош деннад цар. Из толамца кхоачашдарь «ХIаоа бадха денна — дикала Знак!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь йоржаяьй.

Яхье баьннараша даьхача къахьегама толамий хан-ханнахьа итогаш а еш, уж ювц профсоюза завкома заседане, цехашнарча болхлой юкъарча собранешка, производственни совещанешка.

Тайп-тайпара я социалистически яхьа условеш а. Бетта яьча итогех хьалхара моттиг яьккхача цеха коллективана предприяте карара кара тела ЦIе байрахх а луш хьожаю. ШоллагIен кхоалагIен моттиг яьккхарашта сийлен грамоташ лу.

Ух тIеххьарча шерашка социалистически яхьа кердкерда формаш юкъехувла йолаяьй заводе. Брак йоацаш продукци арахецара тIехьа тIагIертта къоззам лоаттабу завода болхлоша. Из гIулакх массанега хьаллацийтана цIе кийчъеча продукцех 80 процентагара 90 процентага кхачалца яр цхьанкха тайпа брак ца кийсолийташ къахьегачунна цун алапех кхо процент ахча тIатох луш йолча премена, хIьта 90 процентагара 100 процентага кхачалца брак йоацаш продукци арахецачунна тIаххет 3 процент.

«Профессех дикагIвар», «Шийн тамагIа а долаш продукци кийчъер», «Коммунистически къахьегама ударник» яха сийлен цIераш яхара тIеххьара яхь а денгара денга шерагIа яржаш латт. «Профессех дикагIвар» яха сийлен цIи яьккха итташ болхлой ба уккаа. Царех ва фрезеровщик Сулейманов Рамзан, токарь Загорски Степан Николаевич, аьшкахьар Шамиев Эсхаджи, токарий-револьверщикий бригадир Осмаева Хьава, электрик Алхатов Нурды, кхы дукха бараш а.

Шоай тамагIа а долаш тIехдяча мара продукци кийт ца ещ ткъо совгIа болхло ва заводе. Царех ба слесарь-инструментальщик Асаев Гилани, слесарь-сборщик Нарапов Хизяр, электросварщик Баргукиев Губа, фрезеровщик Муслимхянов Султан, кхыбараш.

Шоаш лелаеча «Коммунистически къахьегама ударник» яхача цIера сий лакха лоаттадеш бола болхлой а дукха ба заводе. Цхьа бIаьи ах бIаьи гаргга сай ва уж. ХIаьта из сийлен цIи лелаеш я ялх бригада. Царех я Бийсултанов Билал, Товсултанов Султан, Богатырев Iабдулла керте латтача слесарни сборщикий бригадаши Сулейманов Хьасана кулгалдеча электросварщикий бригадеи.

Предприяте чухьа социалистически яхь лелаярал совгIа, вай республикерча машинашъеча «Красный молот», «Трансмаш» яхача заводашца, Нальчикски машинашъеча завода коллективаца яхь лелаеш хьабоагIаш ба «Пищемаш» машинашъераш. Цу яхье ух тIеххьарча зама хьалхара моттиг дIахецад Аргунски машинашъераша. Цар лелаю карара кара тела ЦIе байрахх.

«Пищемаш» завода коллективо дикка тIеккхоачашъю пятилетка тIеххьарча шера плана ше тIайнца социалистически декхараши. Ух шера хьалхарча квартала валови продукци арахецара плен 103 процент кхоачашъяьй. ПланагIа лаьрхIачул совгIа арахийцай 86 эзар сома маьха тайп-тайпара продукци. ХIаьта заданел совгIа маьхала яьккхай 18 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. Шийн къахьегама толамаш цо хетаду В. И. Ленин ваь 110 шу дузача цIейна.

В. КОСТОЕВ.

Доазол дехьара

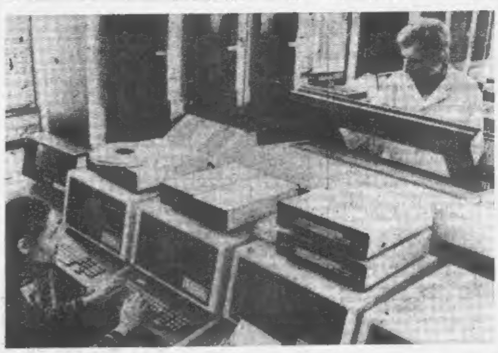

Секешфехерваарера «Видеотон» яха комбинат — радиотелеаппаратура, электронно-вычислительни техника арахецаш йола йоккхагIа ярех венгерски предприяти. Цун коллективо хаддамза дукхагIа ханъа лоаш социалистически экономически интеграце. 70 процент электронно-вычислительни машинаш ъьаю цо советски заказегIа.

СУРТА ТIА: кийчача продукцега хьожача хана.

МТИ — ТАСС сурт.

ЛАКХА ГУМАНИЗМ, НАЬХА ЙОАКХО...

ЧIоагIа теркалдеш а раьза хиниа а тIамйпар индийски общественносто «ЗIамига лаьтта», «Юхадийндалар», «Целина» яхача книжкех Л. И. Брежнева Ленински премий ялараx бола хоам. Уж произведенеш вай шин мехка юкъера доттагIлен пайдаве цхьана гIулакхаш леладарен юкъмоттиг дегIайоалаеча а кIоаргъеча а доккха дакъа лаьца цар автор а санна, дика йовзаш я Инде.

Уж еша дог а доагIаш еш университетийи колледжийи студенташа, индийски интеллигенце вижалаша тIема гIулакххоша, миллионаш болча Советски Союза доттагIаша. Инде эггара йоккхагIа йолча издательски фирмаша «Эллайд паблишерз», «Пиплз паблишинг хауз», кхычар — арахийцар Л. И. Брежнева книжкаш хьалхагIа английски хIиндийи меттала. Цхьабакъда, кхетта гучадаьлар, уж книжкаш тайп-тайпарча къамех бола индийцашта юкъе чIоагIа хоатташ хилар, цудухьа лоацача хана кийч а даь арахийцар уж издательствашка массови тиражех урду, бенгали, пенджаби, каннада, телугу, малаялам, ассами меттала а цхьыметтел эрсий мотт, советски халкъа литература, истори Iомадерашта эрсий меттала а.

«Пиплз паблишинг хауз» яхача издательства Конат Плейсерча столичи выставочни зале дилла а дукха хул нах. Уж ух укхаза тIеххьарча книжки кердадарашка хьажа, хIаьта вожаш хозъенна изданеш ийе а. Укхаза кхийтар сох образовани педагогически кийчоний даькьерча Къаман советера профессор Анджун Дева. Аз дийхар цунтара Л. И. Брежнева книжкех шийна хетар алар.

— Аз геттара хоза а хеташ йийшай г-на Брежнева кхоикхе а произведени, — аьлар А. Дева, — цудухьа са ала безам ба цар чIоагIа теркам тIаоилаш хилара баьхал уж цIепача дег тIара а кхетае атта хургIолаш а яазьяи деррига а шоаш хьадеш а шоай кхел шоаш къестаеш а бола къахьегама нах чIоагIа лоархIаш хилара хьагойташ йола Iалаьмате лакха гуманизм йовлаши хилярах даллар. Сона къаьстта хоза хет «Целина». Вай карабелзабе болабениаарий хIара дешнорча къахьегама гIулакхех дувцаш, поэтически лакхалехашна кхоач цу книжка тIа автор.

Л. И. Брежнева книжка тIехьаьнна наха довзаш хиларах дувцаш, профессора белгалдаьккар цу произведеней ше йийцача башхалонашта ийсса боккха лоархIам болаш хIема да книжкаш тIа ювцача Советски пачхьалкхен, истори керттерча этапашка лийнначъ гIулакхашта юкъе декъа лоацаш автор ше хинна хилар аьнна.

Цул тIехьагIа соца къамаьл деш «Пиплз паблишинг хауз» яхача издательства выставочни зала директора С. Шарма белгалдаьккхача бесса, издательшта цар керттера хьокхам ба дукхаха книжкаш дешараша уж чIоагIа хоатташ хилар. «Леонид Ильич Брежнева книжкаш, — аьлар С. Шарма, — массови тиражагIа арадийннад, практически керттерча индийски меттала. Тхона хоаш да, тхоай мехкарча книжкаш дешарий шеррача гIозараша уж чIоагIа хоатташ хилар. «ЗIамига лаьтта», масала, довзаш долча бахьанех къаьстта хоатташ да тIема гIулакхаш тIарча наха. Сона хетачох, цун книжкаш Инде чIоагIа хоатташ хилара керттера бахьан да Леонид Ильич Брежнева произведенеш гуманистически идеяш шерра чулоацаш хилар, машари лаьттан тIара иразе бахьан долаш цо лерраагIа къовсам лоаттабеш хилар.

Е. ШУВИЧЕВ,
АПН соб. корр.

Дели.

СССР 50 шу дизара цIерагIча Грозненски химически завода № 131 йолча цех химикаша чIоагIа сий деш а йоккхагIйола аппаратчик, коммунистически къахьегама ударник Мисаилиди Фима Сократовна. ВIаштта массехк шера смена профсоюзни органиизацена керте латт из. Дукха къахьег цо смена химикашта юкъера социалистически яхь вIаштIехьйоаккхаш. Эшачунна гIо-позакъостал де мийча хана кийча я из.

СУРТА ТIА: Ф. Мисаилиди.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Хьувкъама йоакхо еш

«Джалка» совхоза № 1 йолча шурий-товарни фермера органически удобренеш араузаш ба ух деношка. Iурра денз сарралца цхьаи минутах лаьгIалац укхаза тракторий тата.

Прицепаш тIехьа йола тракторашца цакаддаш хьатIаух органически удобрени йолча. Дукха ха ялалехьа, етта машинаш дIаух. Уж хьежаш латташ га сэаргIоацаш даггара болх беш ва къона механизатор, комсомолец Абдурашидов Асланбек. Массехк минут ялалехьа эрсIан лафет хьалйизе воал из.

Ха ца йоаеш кхай тIа вода механизатор Гугаев Iарби. Цун метта дIаот комсомольца Малаева Салавде агрегат...

Отряда керте латт «Сельхозхимия» яхача Шалински производственни объединенера къона коммунист Эльдаров Хьусеп. Отряде дукхагIбараш кагирхой ба. В. И. Ленин ваь 110 шу дизара даха ма доагIа вакъаьдахара шерра социалистически яхь а йоржаяь. иза ца кхобеш, хьинаре къахьег цар.

Яхье хьалха латт Гугаев Iарби. Норма 12 тонн йолча, цо хIара дийнахьа 20—25 тонн кхо дIаувз ихашка. Иштта хьинаре къахьегаш ва Макаев Салавди, кхыбола механизатораш.

— Цу тайпара отрядаш района кхыча боахамашка а къахьегаш я тха, — дувц «Сельхозхимия» яхача объединене председатела, КПСС члена Зякаев ЯрагIе. — Хьалхарча квартале планагIа 19 эзар тонн органика араоза езаш дар тхо. ХIаьта оаха Куйбышева, XX партсъезда, «Серженъ-Юртовский», «Октябрьский», «Джалка» яхача совхозий кхашка араэзай 23 эзар тонн.

Уж толамаш доахача дикка даьъа лоацаш хинна опыт йола механизатораш вежарий АхматхановгIар Хожеи Амхади, Дардаилов Адам. «Т-150» яхача тракторашца цар хIара дийнахьа 50 тонн кхо ихашка дIаувз, план 35 тонна мара йоацача. Иштта дика болх беш ба механизатораш Асхаров Саiнд-Хьасан, Абдурахманов Iиса, Солтамурадов Iарби, Борзаев Азиз, кхыбараш.

Объединено механизаторашa гурахьа дIадийнача ялашта подкормка яра шера план тIеххоачашъяьй. Шера задани 2300 гектар йолча цар 3 эзар гектара тIа удобренеш тайсай. Подкормка яь кхаш да «Серженъ-Юртовский», «Джалка», «Октябрьский», XX партсъезда совхозий.

Шийгара масал а гойташ, хьинаре къахьегаш хиннав балха йоккха опыт йола шофер Ихьлев Iалла. Цо хIара дийнахьа шийн ЗИЛ-ММЗ-555 машинацеи КСА-3 яхача агрегатацеи подкормка йора 40 гектар тIарча ялата, норме 31 йолаш шийн новкъосто санна дика болх беш вар Абдулаев Саiнд-Хьасан а.

Пятилетка тIеххьарча шера доккхий декхараш тIайнцад совхоза болхлоша. Керттерча декхарех лаьца дувцача ялдаьд: «Района боахамашка 900 гектара тIа планаж кийчъе». 60—70 сантиметр кIоаргал а долаш, иззал доккха кха оахилга атта гIулакх дац. Амма кочсаш дIаера иштта кийчдаь оахам хила а деза.

Цу гIулакха лаьрхIа XX партсъезда, Куйбышева цIерагIча, «Автуринский» совхозашка сихбенна лаьтта оахаш болх объединене механизатораш. ХIаналехьа цар аьхад 130 гектар лаьтта.

Укхаза шоашкара масал а гойташ, хьинаре къахьегаш ба Калиев Тапа, Алиев Умарсолта, Хажиев Ахьмад, Жабаев Бота. Цар хIаране ден норма 1.5 гектар йолаш, 2—2.5 гектар оах.

Свеклаш лелаеча боахамашка кхетта гербицидаш тувса болалуртба объединене механизатораш.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

ХЬАН КХЕЕРГЬЯ ХЬАЖКIАШ

Нохч-ГIалгIайчен хьалашца нлат дукхагIа даккхара боккхача маьхе я хьажкIаш ма могга дукхагIа дIаер. Масала, ух шера соахкарчул 33,5 эзар гектар дукхагIа дIаюргьа уж.

Фу де деза хьажкIаш лелаеча звенойи мехотрядийи болх дикагIа вIаштIехьбаккхара, хьалхалаттарий опытах дикагIа пайда эцара?

Вай республике дика дов хьинаре къахьийгача хьажкIаш чIоагIа хьувзъилга. Цох тешаву дукхача шерашка Социалистически Къахьегама Турпалаша Б. Саидова, Ш. Гайтамирова, говзача механизаторий К. Геназова, А. Хасалиева, В. Козлова, кхычар доахача толамаша. Хаоттама хьалаш мел во дар аьнна, дукхагIа дола билхаш механизмашца а деш хIара гектаре тIара юкъера лаьрхIача 40—50 центнер фуалььаха хьажкIаш чуэп цар.

Бакъда, цхьадолча боахамашка хьажкIаш кхепра йойгIача тайпара йоакхо ли: хIара шера яхар санна хьажкIаш кIезига чуэп, уж хий дехкача лаьтта дIаеп, царна лерттIа Iунал дац. Из бахьан долаш 1979 шера дукхача колхозашеи совхозашеи 15 центнерал кIезигагIа хьажкIаш чуера цхьан гектара тIара.

Цу гIулакха чIоагIа Iаткъ цхьаькха хIема а. Масала, шу дIододалуш массанахьа а вIашагIъехк хьажкIаш лелаю звенош, хIьта дIайийнача хьажкIашта гIулакх де дезача е уж чуэца езача хана уж йох. Цу хьелашка геттара хала да, хIьта дукхагIйолча хана вIаштIехьа а далац, хьажкIаш лелераштa юкъе яхь лелае, уж дика хьувкъае.

Ух шера юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 30 центнер, хий дехкачара — 52 центнер фуалььаха хьажкIаш чул лерхIаш ба республика лаьтта леладераи, хIаьта хьалхалаттараша дош деннал хIара гектара тIара 80 центнер яккха. Царех я «Атагинский» совхозера Ш. Гайтамировеи «Джалка» совхозара Б. Саидовеи звенош.

Гуш ма хилара, тIаийна декхараш доккхий да. Мишта кхоачашде лерхI уж?

Ялатийна лаьрхIа соахкарчул дикка дукхагIа хьажкIаш дIаюргьа Назрановски, Урус-Мартановски, Шалински, Ачхой-Мартановски, районашка. Уж дика хьувкъаргъя аьнна хет тхоьв Сунженски, Малгобекски, Грозненски, Гудермесски, Надтеречни, Наурски, Шелковской районий боахамашка а. Бакъда, толам баккхар тийша да лаьтта леладера культура лакха хиларах, индустриальни технологи юкъейоалларах.

ХьажкIаш дIаелга ух шера халача хьалашка чакхдаккха дезаш да. Цудухьа хIанз къаьстта лоархIаме да еррига техниках, хIара сахьатах кхетамца пайда эцар. Хаxахете а, хIанз а цхьайолча моттигашка хьажкIаш лелаю звенош боккъонца вIашагIъехка дьинац.

Ух деношка агропоналаш инженерашеи наьха санна теркам тIабахийта безаш гIулакх да лаьтта кийчдеча а хьажкIаш дIаюзча а агрегаташка юии сменагIа болх байтилга, ипатовски метод юкъейоалаеяга.

ХьажкIаш хьувкъаяра чIоагIа лоархIаме да дикагIа дола районированни фуи гибридаши хьахоржар. Деррига кхаш царца дIадер. Агротехнически приемаш наьйса лелалар, хий дехкача кхашка хьажкIаш дIаелехьа хий диллар.

ХьажкIашта доккха зе ду оасаро. Хьалхалаттача звеноша гербицидаш а етташ дIадоаккх из. Бакъда, цу опытах массанахьа а пайда эцац. Нагахьа санна гербицидаш етте оасар деча хана кулгкара болх бе безаргбац.

Гербицидаш еттача кхай тIа пунктирия яьсадe дIае йиш я хьажкIаш. Гектара тIа 60 эзар бьццовгIа хургIолаш. Хий дехкача лаьтташ тIа из иштта дар къаьстта лоархIаме да.

Хий дехкача лаьттаи тIара 100 центнер е ихы а дукхагIа фуалььаха хьажкIаш кхепра мел эшар да вай республике. Цу тайпара хьуаъьам вай хIанзалца чуйбаьбац. Масала, 1979 шера юкъера лаьрхIача цхьан гектара тIара 23 центнер мара дехханнар. Цун керттера бахьан фуд аьлча, из да ханнахьа а доагIача тайпара а хий ца диллар.

Хьалхалаттарий опыто хьа ма хьоккхара, хьажкIаш хьувкъаяра кхозза-диазза хий дилла деза, хIаьта вайцига шоьза мара диллац дукхагIа дулае а. Веита, хий диллара пайдана дац из бьцовгIашта эггара чIоагIагIа эшача хана а доагIача боараме а ца диллача.

Хий диллара ханаш а цун боарам а лаьттанцарча тIуналга тьеэжа оттабе беза. Массехк шу да лаьттанцарча тIуналга хьежаргIола служба вIаштIехьъяьккха еза пхаш хабараш дувца. Бакъда, дхьашна а боахаме из хIанз а йолаш яц. Масала, дIадахача шера цхьайолча моттигашна лаьттанца мел тIунал а хьийжар Сунженски межколхозни агрохимлабораторе болхлой, хIаьта цар аьнначa хана хий дилла хьажкIаш дика а хилар.

Удобренешта чIоагIа тIера я хьажкIаш. ЛерттIа удобренеш техача ихай тIа дика хул уж. Цудухьа дикагIйолча звеноша эцшача боарамагIа органически а минеральни а удобрени тувс шоай кхашка. Бакъда, из массанахьа а деш дац. Нагахьа санна дIаяхача сурахьа йоагIача бесса удобренеш теха лаьтта кийчдаьдеце, хIанз, хьажкIаш дIаера из толдеча хана, техача бакъахьа да. ХьажкIаш дIаюргIола хIара гектара тоха еза 80—100 килограмм гранулированни суперфосфат, хIаьта хий дохкачеи тIунал кулатеи зоне — азотни а кхыйола а удобренеш.

Балхах дика кхеташ болча хьажкIаш лелаераша уж дIаюа лаьтта 10—12 градус дIовхделча. ХIаьта 5—6 балха дийнахьа дIайийна а йоах, хIара погонни метра тIа пхи — пхи фийе а кхоачийташ. Хий ца дехкача лаьттан хIара гектара тIа 30—35 эзар бьцовгIа хургIолаш дIаюв хьажкIаш, лоамашта юкъерча зоне — 40—45 эзар, хIаьта хий дехкача — 60 эзарга кхачалца. Геттара лоархIаме да фу лерттIа калибровка ь хилар, доагIача тайпара кIоарги дIадер.

Ух тарггарча деношка хьажкIаш дIае арабоврга Нохч-ГIалгIайчен механизаторий. Цудухьа цIаьхка а цIаьхка а хьажа беза уж хьажкIаш хьувкъаяра, ух шера тIайнца доккхий декхараш кхоачашдара шоаш деррига а даь дий.

Х. ЯЛХОРОЕВ.
Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министерства керттера агроном.

АФГАНСКИ РЕПОРТАЖ

ДРА: IАЛАЬМАТЕ ЛОАРХIАМЕ ДЕКХАР

21 марта доладенначa 1359 афгански (1980) шера Афганистанан Демократически Республика дегIаахара пачхьалкхен бюджета тIа лаьрхIа да Афганистанои Советски Союзои цхьана леладу экономически гIулакхаш шерде. Аз дейхар Афганистана Халкъа-демократически парте ЦК-ян ДРА Революционни совета член волча НДПА Центральни комитета экономически отдела заведующегара Нияз Мохаммад Мамандагара из хоам баьхар.

— Тха мехка норадоагIе тамаш а айххача а берзатеча я советско-афгански гIулакхашта дола тешал бIаргаго йиш йоацаш доа экономика дакъа. Амма эггара лоархIаметIардар да СССР новкъостал духхьал къаьст-къаьста йола объекташ хьалъе а ца деш, еррига тха экономика дегIаахара кIийле хургIола бIарча промышленни доакъош хьалдара гIо дар хилар.

Къаьстта белгалдаьккхи деза Афганистана Iалама ресурсаш тахкари яхери. Доккхий тохкама балхаш даьд мехкдаьтта, газ чIоагIа пайдане оахкаленаш лохаш. Мехка къилбаседехьарча районашка, масала, дукха газ йоалла моттигаш гучаьйнай. ХIанз ух сахьате Ходжа-Гугердаг яхача промысле йоаккх боккъонца мехка кхоачам баь ца Iеш СССР экспорт е а газ цо тхона тIайоагIа валюта совйоах, хIаьта газови бийдалца болх беш йолча Мазари-Шариферча химически заводо тха юрта боахам азотни удобренешца Iалашбу.

Советски проектегIа хьалъьъча Наглу, Пули, Хумри яхачеи кхычеи гидро а йовзала а электростанцешa мехка хьаеча еррига электроэнергех ах совгIат лу. СССР технически финансови гIо а лоаттадеш биллача тIонаькъо, хьалъьча аэродромаша, цу лаьъе столицерча дукеи халкъашта юкъерча аэропорто а тешаме хулийт провинцей центрцара бувзамаш.

Апрельски революце, — дIахо дувц Маманда. — чIоагIагIа дегIадоаладаьд советско-афгански цхьанара гIулакхаш. Кхоачамболаш да шии шера лоархIам болча хана правительствашта юкъерча 15 соглашенеи кхыча документаштеи кулгаш яздаьд аьлча. Цу соглашенешка хьежжа кхоачашъергьа Айнака районерча цIаста доаллача моттига ларда тIа лоаман обогатительни комбинат дьалъяр, мехкдаьтта чакхдоаккха завод йиллар. Советски Союзера Мазари-Шариф районе йода электропередачай ши лини хьалйогIар санна йола йоккхий проекташ. Мехка тайп-тайпарча провинцешка ворхI машинно-тракторни станци хьае гIо дергда тхона советски специалисташа. Кхоачашъергьа кхыйола проекташ а.

Шеко яц, цу ерригача предприятешта эксплуатаци яра квалифицированни кадраш эш. Советски Союзо новкъостал ду Афганистана цу даькъе а. Къаман кадраш кийчъю, масала, СССР новкъосталца хьалъьъта Кабульски политехнически институтои автомеханически техникумои, хIаьта иштта Мазари-Шариферча оахкаллий-мехкдаьтта техникумо. Духхьал 1979 шера арахийцаа цу дешара заведенешa 400 гаргга специалист. Цул совгIа, СССР-ан ДРА-ен юкъе барт вIаштIехьбаьннаб дегIаухача промышленноста эшараш кхоачашдера укхаза лаьрхIа йола дешара центраш хьалъяра. Советско-афгански цхьанарча гIулакхий дерригача шерашка 70 эзар сег совгIа афгански гражданашта 90 совгIа профессе Iомаьна цхьана гIишлош хьалъеча. Дукха тха нагий нахи мехкарийи ба советски вузаши юкъера лаьрхIа дешара заведенеши яьха а хIанз дешаш а.

Тха мехка экономически дегIаахар, — белгалдаьккхар Маманда, — дукххача даькъе дерригача бахархоех 85 процент бараша болх беча юрта боахамах тийша да. ХIанз ух сахьате тхона хьалхадижа латт Iалаьмате лоархIаме декхар — бIаьсти юв культураш толамца дIаер. Цу даькъе цхьайола халонаш ийсла тхона. Партеи ДРА правительствои аьннад ахархошка цхьа чIегилг аьсса ца уллийташ дерригача лаьтта хIамаш дIае еза аьнна.

Доккха новкъостал даьд тхона Советски Союзо дIаде фу кийчдеча. Цул совгIа, оаха оарцагIъаькхай тхоай еррига торонаш, хIаьта хIанз а болх беш я из оаш болча ахархошта дIаде фу а удобренеш а тела лаьрхIа комиссеш.

Ух шерарча хаттамо доггдоахийт хьувкъам лакха хургхиларга, — йоах ше чекхвоаллаш Нияз Маманда. — Цунох лоархIаме сукъ хургба мохи экономически дегIаахара планаш кхоачашъеча.

Кабул.

Ю. ВОЛКОВ,
АПН спец. корр.

ДЕННА ДОШ КХОАЧАШДЕРГДА

Даккха доагIача бесса белгалдоаких Наьсарен районa «40 лет Октября» яхача совхоза коллективо В. И. Ленин ваь 110 шу дуза ди.

ИттлагIа пятилетка чакхйоалача шери хьалхарча кварталa итогаш еш белгалдаккха деза, совхозо еррига продукци яккхара а из пачхьалкхенга йохкара а кердa задонеш толамца кхоачашъеш хилар. Карарча шера хьалхарча квартале план 304 тонни тIайнца декхараш 330 тонни йолаш оаха пачхьалкхенга екхай 360 тонн шура.

Социалистически яхьа хьалхарчи квартала итогех хьалхара моттиг яьккхай опытни специалист, бригадир Аушев Iаьлеи зоотехник Дударов Ювсапи керте латтача № 3 йолча шурий-товарни ферма коллективо. Шура яккхара план 101 тонн хиннача цу барт болча коллективо яьккха еррига шура 115 тонн я.

Дика къахьийгар доярка Дзаурова Мадината. Шу доладелча гIоне хIара кхоабача Iатта лоархIаш цо яьккха шура 889 килограмм и шера планах йоагIар 2600 килограмм йолча.

ШоллагIа моттиг 842 килограмм яьккхача Олигова Матренага я.

Совхозе шоллагIа моттиг лаьцай Дзауров Саварбик керте латтача № 2 йолча шурий-товарни ферма коллективо. План 50 тонни социалистически декхараш 65 тонни йолча цу ферма яьккхай — 76 тонн шура.

Укхаза хьалха латт опытни доярка Дугиева Сабейла. Шу доладелча гIоне цо яьккха шура иигьера лаьрхIача хIара кхоабача Iатта 1117 килограмм кхоачаш я, план — 2500 килограмм йолча. Дукха ха йовццаш совхоза центральни усадьбе хьайбаш ледерий совещани йолаш цун сийна урагIахнитар къахьегама Сийлен байракх, хIаьта доаркана ахчак премий а елар. Юкъера лаьрхIача хIара кхоабача Iаттагара дийнахьен буси цо йоаккха шура 13 килограмм я, юкъера лаьрхIача совхозе йоаккхар 7.5 килограмм йолча. ХIаьта из совхоза во хьокхам а бац.

ШоллагIа моттиг я цу коллективе шера план 2200 килограмм йолча хIара Iатта лоархIаш хьалхарча квартале 728 килограмм шура яьккхача Гасанова ПаьтIаматага.

Эсала бац болх хIара кхоабача Iатта юкъера лаьрхIача дийнахьен буси 10 килограмм шура йоаккхача Даурбекова Зинас, Шиндалиева Маккас, Дзаурова Долатхана, дукхаха кхыча доаркаша.

Шоашта тIалаттача гIулакхах бола бехктокхам дика кхетабеш бу болх скотникаша Албогачиев Махьмада, Кодзоев Муьсас, Даскиев Хьажбикара. Цар дика хьалаш Iалашду хьайбашта: хан-хана кха арадоах доахан, новкъостал цу доакъар хьатIаде а из дIадилла а, поме щени цIен мийта ю хьеж, из гIулакх деранта гIо ду.

Толамаш даха гIо ду тха коллектива совхозе социалистически яхь дика вIаштIехьаькха хиларо. Хьалха латтача доярка Дугиева Сабейлас яхь лелаю Дзаурова Мадинатаеи Даурбекова Зинайцеи. Уж каст-каста хул вIаши дагабоалаш, цудухьа доахан дийтта бьача дукха хул ш ор дувца. Хьалха латтача доярка сийна центральни усадьбе урагIахийт къахьегама Сийлен байракх, ахчан премеш тел.

Фермашка кхоачашю ден распорядок, доахан кхабара рацион. ХIанз ух сахьате доакъар къе дале а, хIара кхоабача Iатта юкъера лаьрхIача 9 доакъара единица лу оаха. БIаьстанга оаца долаш дсал доахан.

Цхьаькха хIама а белгалдаккха безам ба са: нагахьа санна хьалха барда дукха средствани а ха а йоаеш Бесланера оаха кхихьабале, хIанз оаха из совхоза центральни усадьбе кийчбу, хьовзам боацаш из фермашка дIа а кхоачабу. ХIара фуражни Iатта 50 килограмма гIа кхоачаш барда лу оаха хIанз, хьалха 30 килограмм мара луш ца хиннача.

Б. ДЗАУРОВ,
«40 лет Октября» яхача совхоза керттера зоотехник.

ПОЛЬША. В. И. Ленина цIи тиллай республике йоккхагIьарех йолча Советски Союзо технически новкъостал деш Нова-Гута яхача городе хьалъьача металлургически комбинатах. Ше болх беш даьккхача 25 шера цун предприятеша автомобилаш, кемаш, электромотораш, кхыйола промышленни изделеш кийчъяра эшаш дола 95 миллион тонн болат арахийнад.

ХIанз В. И. Ленин ваь 110 шу дуза ха хьатIаккхоачача хана комбината коллективо цу дезача денна хетаьча социалистически яхьа итогаш ю.

СУРТА ТIА: В. И. Ленина цIерагIча металлургически комбината центральни коаIарашка.

О. ИВАНОВА сурт.

В. И. Ленин ваь 110 шу дизарга

ПЛИЕВ Махьмад-Саlид.

ЛЕНИН ВЕРА

Дуlаш - дарцаш, къиза балаш
Дьшца лейча латт дьй
гlалаш.
Юьцаш санна шира дарташ,
Лоам тlе сец уж lаьржа
морхаш.
lелар оазаш кхайкош санча,
Дlа цу хана бухье яьнна,
Къьина боа гу lочуlезаш
Дьй заманна
сордаш-текхаш.
Дьй синовх долаш санна,
Лоам - кортошта лекхе
дльнче,
Лоамен хар лова ткъемаш
пестош
Дьшка хинна денал тестош.
Хьуни, Аьрзе, Барте - босе.
Овкхерой-лоам, са Тlаргаме,
Дувцал сона шоашта дайнар,
Шоашца бахаш дьша
лайнар.
Шийлча кхуврча цlи ца
соташ,
Массаглі вужар пхьарах
хьагаш?
Цигга вала, цигга ваша
Массагlі водар мехьха кашa?
lоажало нед хьанна боттар?
Мерза-хьаьна хьано тоттар?
Варий латта са дьй хьаста,
Цар дегашта бах шод баста?
Массагlі вера «Со со!» яхаш,
Ше-ше безагl бала бахьаш,
Цlийеш отта тlаьсний шокарч,
Дьй кортошта дегla
хьокхарч?
Шоай бlухошца яьлий, эздеш
Го беш оьттар, довнаш
чудаш,
lоажаний бlип лоам чу
хахча,
Юртий lулаш феса лахив.
Шун дай бацар вlалла чэал,
Йовзаш бацар зеьлзал,
топзал.
Моастагlчоа ца отта гора,
Цар курелца lоажал тьора.
Чурташ санна лаьтта гlалаш,
Хулар тlакхха меккош элаш.

Аьлий, эздей бlаргаш
кхоалаш
Някъ готтагlча керцар
лоамаш.
Моастагlчоа оарц духьал
денкхе,
Лоам - лоамашка кхайкар
тlакхха.
Моастагlешта юхаберзаш
Кlийлен тlара дувлар геразш.
Дуне дар цар бирса, бlарзе,
Цар дукъ увз хlана лоаман
вярзе.
Цо мlераш мо герзаш лелош,
Бlенаш тарра дар дьй
цlеноu.
Уно царна кадаш доттар,
Эзар тьъет лоам чу оттар.
Унах хlанй фу хьадад моттар,
Дьй рузкъан тlоа гlаьро
тоттар.
Иштта бахар, кхела текъар,
Хало, гlайгlа шоайла вкъар.
Тlахьенаш дlаювлар, ккуяре,
Замай боадо шун дьй
хьуяра..
Ди къовкъаш мо «Ленин!»
хезар,
Ладувгlаш яр эзар-эзао.
Цо тlоа сегаш оссар сердал,
Лоамаш къоагош къонал,
нердал.
Росси гlотташ шун дьй
гlайттар,
Цlе Байракха але гойтар:
Октябрце хехкаш говраш.
Тlоа сегаш дар шун дьй
тоговш.
lаьрже къамат тlера кхоссар.
Росса, лоам чу беркат
дессар.
Кхы къамашца кулгаш
лийцар —
Дохаргдоаца кошал
дийзар. —
Ленин! Ленин! — йоа
хlанэ маха.
Ленин, даим тхоцa вехе!..
Ленин вера шун дьй хьаста,
Россея, лоамех дlа ца къаста!

ЛЕНИНА ОРДЕН ЛЕПАЕР

ХЬЕХАРХО

Хlанзчул шовзткъе пхиъ шу хьалха Орджоникидзерча Гlалгlай педтехникума коа ваьлар цхьа зlамига саг. Студенташта эггара хьалха бlаргагул вар из. Царна цу сахьата довзар «шоай воаца» саг. «Малва-хьогl», аьнна, хеташ цунир бlарахьекар уж. Бакъда, цар дика кхетадора хlаьта цунна тlадийхача баракъонта хьехача из интеллигентех саг хилар. Сенна веиар-м хацар «Малва из?» лхаш хаттараш деш а бар цхьабараш.

Техникума (цу хана ниттиоалар хlанзарча педагогически училищех) директор Ахриев Осман волча чувьлар из. Дlахайтар ше вена гlулакх. Из вара раьза хинни нолакъажар дьлар директора юхь тlа.

— lамарlилий Зоврбика ва яхь lа хьс. — аьлар Османи. — Дика вова хьа да. Са воша Гlаьур а сенна, хlа дь веший Къахьарма вol Дудаев Султан а Советий lаьдал бахьан ший са ца кходеш латтта саг ва. Революци бахьан ший къона вахар дlаденна ва. Дина хет сона хьо тхо долча балха вена. Раьза ва со. Укхазара педогогически институт яьккхай-кх lа. Дийша вах кlсзиге да вай гlалгlашта юкъе. Хlенззров хиив хьо чlоагlа оша специалист ва... lа сайна дийшача санна дика хет сона хьо иштта дийша ваьлча. Болх бергба-кх lа хlаьта.

Иштта тlа а кийца, цу техникуме математика хьеха волавелар Дудаев Хьусен. Цу хана дела цун вахара беррига къахьегама никъ хьа-тlаккувча тlехьенна дешар хьехаш, кхетам луш хьабенаб. Из хинива Нохч-Гlалгlай АССР просвещене министерства методист волаш а. Из хьехаш хинаб педагогически институте, Грозненски педагогически училище, кхычахьа.

Математика хьехара йоккха опыт йолча цо дукхача хьехархоита методически хьехамаш даьд. Дукха нах ба цо хьийха хlана вай республике а цул арахьа а школашка бераша дешар хьехаш. Цо хьийха а lомабь а ба из ше санна педагогически болхи дерригa шоай вахар хетадаь Ужахов Исмайла, Льянов Махьмад, Льянов Яхьья, кхыбараш.

Цар цlаккха а вицъ ца во-дийташ сий деш а лоархlаш а саг ва Дудаев Хьусен.

Хlана, оенсе тlа волаш а, кийча ва из шийгара хьехархоита эша новкъостал де. Из волча хьехам эша боагlа хьехархой. Дина а хеташ дlадолзийт цо царна шийгара ашар, дувца шортта долаш а ва.

Дуккхача наха дешар хьехаш, коммунистически кхетам луш Дудаев Хьусена хьийгача къин боккхо мах баьб партеи правительстваш: цунна деннад вай Даьхен эггара а дезагlдола совгlат — Ленина орден.

Цо дика кхебаьб ший дезал а. Вol Жабраьил бурув тохара бехкий Магlалбико управлене начальника заместитель ва. Хlаьта йol Лейла больница керттера лор я.

Вай мехка коммунистически обществи хьалъеча хьинаре дакъа лоацаш бола дукха нах кийгlбаьб Дудаев Зоврбика Хьусен.

Ю. ЧАХКИЕВ.

СУРТА ТlА: Ленина орден сиша республика къахьагlбарех цаl вола хьехархо Дудаев Зоврбика Хьусен.

Н. ПЛИЕВА сурт.

ЗАМАН СИБАТ ДИЙНДУ

Дукха ха яц вай республика художникех дукхачар «Советски Къулбехье-80» яхача йоккхача художественни выставке толамца дакъа лаьцa. Хlаьта цар укх тlехьарча шерашка хьаккхелла балхаш хlана Грознерча а республика районашкарча а искусство езарашта довзийт академика П. З. Захарова цlерагlча республикански изобразительни искусствий музое хьайийллачи выставко. Нохч - Гlалгlайчен художникаша из хетавй Коммунистически парти а Советски пачхьалкхе а кхаьккхелла сийлахь - йоккхача баьччан В. И. Ленина 110 шу дизара.

Музея залашка вlашагl-тевад изобразительни искусства тайп-тайпарча доккъошка болх беча гоабанчий бебеч жанрех дола балхаш. Укхаза да дукхача планех дола басарашца дийкка суртиш, портреташ, натюрморташ, декоративно - прикладной искусства балхаш, скульптураш, чекхаяца хьаьь а графически а произведенеш.

Гаьнара бlарг тlаотташ, кlоартта идейно - политически чулоацам болаш хилирца белгала да республика къаьнагlча художникех волча С. Сухорукова «В. И. Ленин» яха доккха живописни сурт. Автора баьччан суртсибат дилара хьалерчай Октябрьски революце кхелли эггара халагlа а унзарегlа а хана ха. Сурта массехк план вlашагlа а тохаш, композиции цхьогlо йола произведени цох хьаю сурта юкъ-моттиге латтачи, са ца кхоадеш, бертболча къовсама халкъ тlахьехача, къахьегача адамий снерда кхоане гуш волча Ленина.

Выставке йоккха моттиг дlалоац революце деналеца бlухошта вай Даьхе моастагlех майра лораеш лаьттача турпалашта хетаьча произведенеша. Царех да РСФСР заслуженни художника, скульптора И. Беличева, художникий Х. Ахмедова, В. Фомина, Д. Идрисова, Р. Земскова, кхыбарий балхаш. Царца дика тоеш дlаув шоай вна болча кулгашца мехка беркат алсамдоаккхаш боккхача, хьинарeча къахьегамца шоай сий даьккхача республика толашагlболча производствений скульптураш а басиршца дийкка а портреташ.

Выставке хьокха отталычи дукхача произведенешка къаьгга хьахьенхад сийлахьвоаккхача В. И. Ленина васкеташ кховчашдеш, цун лергйоаца идеи нахаре чакхйоахаш боахача вай заманхой сурт-сибаташ. Царех да къонача художника Х. Дикиеви «Буровой тlаре lуйре», Ш. Шамурзаева «Юрта комсомолкаш» яха сурташ, Е. Токарева, Ю. Шевченко книжни иллюстрацеш, А. Кодзоева, Д. Хасханова медалаш, дукха кхыдола балхаш.

С. ПАРЧИЕВ.

СУРТА ТlА: выставка йолча зале.

И. ПЛИЕВА сурт.

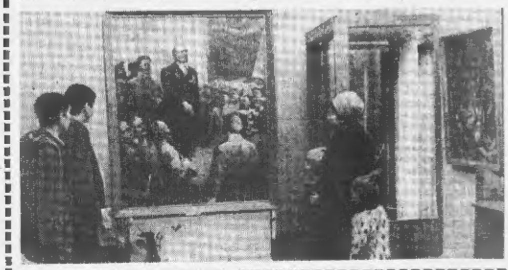

СУДА ЗАЛЕРА

1980 шера феврале Сунженски района Карабулак яхача поселка культури Двореце Нохч - Гlалгlай АССР Лаккхехьарча суда уголовни дешашта йолча судебни коллеге выездной заседане дийцар А. А. Жданкина хьалхxе а дага а лаьца ши саг чlоагlа къиза верах а вера кхерам тlатувсарах а Жданкин къайла кхахьарах А. В. Петрова бехке ярах а дола дош.

1980 шера 4 феврале Нохч - Гlалгlай АССР Лаккхехьарча суда приговорах цхьаннахьа а болх беш воаца, хьалхагlа массехказа суд яь хиннача А. А. Жданкина Карабулане 1979 шера 17 июле хьалхxе а дага а лаьца А. А. Шагрова М. Я. Бескорцовай боабарахк. хlаьта иштта шийца лелаш хиннача Т. М. Горковенкойна ера кхерам тlатийса хиларахи тlеlазара эггара лаккхера доагlар — ве яьна суд йир. хlаьта Петровайна 2 шуи 6 бутти чкяяла условно суд йир. приговор кхоачашдар кера долча оргинаша аьнначa къахьега а дезаш.

РСФСР Лаккхехьарча суда уголовни дешашта йолча судебни коллегс 1980 шера 17 марта яьча определенегlа Нохч-Гlалгlай Лаккхехьарча суда приговор хувцам ца беш дитад.

Р. БАТХИЕВ,
Нохч - Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Суда председатела заместитель.

ЭГГАРА ВЕЗАГlВОЛЧА САГА ХЕТАЯЬ

Сийлахь-воккха Ленин ваь 110 шу дизара хетаь Ленински района № 5 йолча библиотеко «В. И. Ленин Коммунистически парти хьаьнр а цун кулгалхо а ва» яха выставка кийчъяь.

«Дунен халкъашта юкъера Октябрьски революце лоархlам» яхача книжка тlа дувц дуне революционни эргадоаккхаш йола ленински идеяш массанахьа дlаяржарах, уж бlаьш миллионаш болча наха къоабаьлла дlатlазцарах.

«Ленин, Октябрь вурийттагlча шера» яхача книжко бовзийт социалистически революци кийчъеш Ленина «Разлив» яхача моттиге баь болх, Гельсингфорсе хьулалуш волаш цо даь революционни гlулакх, баьччa революцена керте мишта эттар, цо кулгал а деш нерда дуне мишта дlадоладелар.

Выставке да Ленин вовзаш а цуяца гlулакх доагlаш а хиннача наха баьччах цоашта дагадоагlараш дувца книжкаш.

Библиотекара Черноусова Ларисас йоах, нагахьа саг дlаводац тхо долчара баьччах дола книжка ца хьош. Книжкаш дешарий чlоагlа безам ба Ленина вахар а цун революционни гlулакх а довза.

Массехк ди хьалха № 40 йолча бахкl шерарча школа хьехархоица цхьаиа цига «Хьа цlерца новкъост Ленин. къовсам лоаттабу оаха. даха а дах» яха устни журнал дlадихьар библиотека болхлоша. Цига цар дийцар берашта дунен а вай мехка а художественни литература произведенеш тlа баьччa мишта вувц.

Лакхерча классашкарча дешархоша дийцар «Ленини вай крайн» яха дувцараш, баьччах йола стихаш йийшар. Цар иштта дийцар Ленина эггара гаргагlа хиннача соратникех. Советий lаьдал Нохч-Гlалгlайчене чlоагlдеча хана контрреволюционни гlозарашта духьале лаьттача къовсама кулгалдеш хиннача В. И. Ленина бахкийтача Г. К. Орджоникидзехи С. М. Кировзи.

Ю. ЮСУПОВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

СПОРТ

СТУДЕНТАШ КОТБУВЛ

Дlаболабсинаб баскетболах ловзаш республике хьалхара моттиг яккхара йолча чемпионата шоллагlа го. Чакхъяьннай ши матч. Хьалхарча матче вlашагlкхийтар «Труд» яхача ДСО-н академика М. Д. Миллионщикова цlерагlча мехкадьтта институтси баскетболисташ. Счет 88—82 йолаш котбаьлар студенташ. Шоллагlча матче ловзаш хилар цу общества спортсменаши Л. Н Толстоя цlерагlча Нохч - Гlалгlай пачхьалкхен университета студенташи. Ловзара хьа-боастаьль ха царех цхьаькха команда кот ца йоалаш. счет 83—83 йолаш чакхъьлар. Котаьпнар къоастиве тlатехача пхи минуте счет 98 —97 йолаш уккхаза котало студенташка кхаьчар.

Цу яхье ловзараш хургда 19 апрель тlаккхачалца.

●

ЯХЬЕ ЯЬННАЯ КЛУБАШ

Дlахаачa «Ирандийлахьа дlайилленнай футболах клубни командашта юкъе Нохч-Гlалгlай АССР хьалхле яккхара йола яхь. Хlара клуба чуйоагlа кхо команда: 1966—67 шерашка баьча кlаьнийн, 1963—64-чей 1965—66-чел шерашка баьча кхелетарийн, боккхийчаръяра.

Чакхъяьннай хьалхара пхи матч. Иштта, вlашагlкхетар хилар Гудермесерча «Локомотивен» Грознерча «Монтажникен». Е счеташ а йолаш чакхдьлар уж: ловзараш: кlаьнкаш — 3:0, кхелетараш — 1:4, боккхийбараш — 4:0. «Старогрозненфть» НГДУ-н «Красный молот» заводен командаш шоайла иштта лайзар: 0:5, 0:6, 2:0. Карабулакера «Химик» — Магlалбикера команда — 1:1, 3:0, 3:3, «Вайнах» — «Локомотив» (Грозный) — 2:0, 8:1, 3:2.

Боккхийбараш мара ца ловзаш чакхдьлар ТПО ГАТ-ен университетен командашта юкъера ловзар. Из вlашагlкхетар цхьаккха кот ца гоалаш счет 0:0 йолаш чакхдьлар.

А. БЕК.

Тахани кхоанеи хургда

19 апрель.

В. И. Ленина цlерагlа культура Дворец 9.00. Духовой оркестра концерт. 17.00. Берий художественни самодеятельноста хьажара тlехьара концерт. 19.00. «Оригинал» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 12.00. «Эггара чlоагlагlа наха тlера вола саг» яха В. И. Ленина хетаь кинофестиваль. 16.00. «Сийлен вахара шераш» яха литературни дешараш. 17.00 «Ленина хинарча наха цувах лаьца дувцараш» яха лекци. 17.30. Гойтаргда В. И. Ленинах дола художественни а документальни а фильмаш.

«Красный молот» завода культура Цlа. 11.00. Завода цехашка хургда берий художественни самодеятельноста концерташ. Коммунистически субботника довкъошта концерт оттадергда «Машиностроитель» яхача вокально - инструментальни ансамбло. 17.00. «Ладувгlа, тlехье!» яха тематически сайре.

Клуб КИМ. 17.00. «Саги хкоиш» яха тематически кинохьоккар.

20 апрель.

В. И. Ленина цlерагlа культура Дворец. 10.00. Грозный города художественни самодеятельноста коллективаш тlехьара телеконкурс. 19.00. «Оригинал» яха дискоклуб.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Из доттагlа васнет дь даим тlадиллад вайна сийлахь-воккхача В. И. Ленина» яха утренник. 14.00. Волейболах йола спортивни яхьаш. 15.00. «Советски литературе В. И. Ленина сурт-сибат» яхача темах йола библиографически обзор.

Просвещене баххахой республикански Цlа. 12.00. «Ленина гlулакх дахаш а котдувлаш а да» яха тематически утренник. Программе я «Ленин, книжка, кагирхой» яха беседи. Ленинах дола кинофильмаш. «Владимир Ильич Ленин» яха литературни композици, «Музыка В. И. Ленина вахаре» яха лекци-концерт.

«Красный молот» завода культура Цlа. 10.00. Болх беш я «Буратино» яха игротека. 12.00. «Эггара чlоагlагlа наха тlера вола саг» яха В. И. Ленинах дола кинохьоккар. 13.00. Болх беш да «Космонавт» яха берий кинотеатр. Гойтаргда «Ульяновгlар дезал» яха фильм. 14.30. «Ильича делаш хиина книжкаш» яха утренник. 17.30. «Бакъдар санна цхьалха, бакъдар санна сийлахьа» яха кинофестиваль.

Клуб КИМ. 16.00. В. И. Ленин ваь 110 шу дизара хетаь сайре. Программе я «В. И. Ленин» яха литературни композици, «В. И. Ленини Н. К. Крупскаи» яха фильм, художественни самодеятельноста концерт. 20.00. Кагирхой салаlара сайре.

ФЕ ХИЛА

Дlахо дола наькъагlа лелара кхерамзлен Ерригсоюзни хьажар. Наькъа волача хана хьалхавала гlертар чlоагlа кхераме да. Нагахьа санна водитело харцахьа из деш хилча, вешта аьлча, гаргга кхаьча дукьила воагlаш автомобиль йоллашехьа а цо аьрда оагlорахьа а ваьнна хьалха эккха дагахьа машин сихйича хатар хила сахьат доаца гlулакх да из. Хlаьта шоаш йоагlача тайпара ши машин вlашакхетарах унзарагlа фу хургда?! Транспорта наькъа тlа цу тайпара хатар хинначул тlехьагlа байна дlаболлаца чоланкхаш болаш бус пах, хlаьта цкъаза цу метте бовш моттигаш а нийслу.

Шоаш ираз долаш хеташ гlадбехан болаш цlаболхаш хиннаб маьлхе Узбекистанера Муслимов Калими цуи ши доттагlен. Гlад мишта болхац, нагахьа санна дьссача кулгашца а боацаш, массехк ди хьалхагlа центральни Россерча цхьан городегa нийсача цlенача ВАЗ-2106 яхача автомашинаца боагlаш уж хиипа хилча. Долла хlама дика чакхдаргдолаш хиинад, нагахьа санна Ростовера Баку бодача наькъа тlа Яндарена нийсса кхаьчача хана Муслимова хьалхавала гlортар харцахьа даь хиннадецаре. Машинаш дукьела ухача оагlорахьа а ваьнна ЗИЛ-133 яхача грузовой автомашина тlакхийттав из. Грузовика тlа ваьгlа водитель дукха доза ца веш висав, хlаьта «Жигуле» водители цунца воагlа шиновкъости из авари хинача метте байнаб лозабарах.

Наздмо авари яьй кхыьхьета, Грознера Советске бодача наькъа тlа Грозненски района Йоккхача Атагlа вахача С.-Х. А. Мациева.

Хlара денна хlана хилац аьнна вхепенгара пхийттанета кхаччалца авари хул Грозне. дукхагlа яраш кхы наха хlама ца хулаш чакх а йоалаш. Дукхагlча даьнье уж хатараш хул наьнаш вlашагlа кхеттача метте цхьаволча автомашиний водителий наькъа бокъо йоккхагlа йолча вохтарла никъ бола ца марах.

Цхьаннахьа а балха воалаш Грозне вахачи А. К. Хабибова Жуковске улицагlа ше воагlаш никъ беннабаца рельсаш тlа гlолла лелачен тlехьалара хьалхара бокъо болчен трамвайна. Иштта вlашанхетарах наха кхы ле даьннадац, трамвайн машиний лозаяр мара.

Дlададача кlиpaгla (10 — 17 апреле) республика наькъашка 44 авари яьй 5 саг ве а вувш. 15 сага чоанаш а еш.

НГlАССР МВД ГАИ.

Дешархой теркамга!

1980 шера 27 апреле lуйрийна 10 сахьат дьлча «Хьайийллача наlарий ди» дlахьу учета механизаци яра Грозненски техникуме. Цига хьех оала г. Грознен республикан цхьахний дешархой.

ТЕЛЕВИДЕНИ

19 АПРЕЛЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — lуйранара гимнастика.
9.05 — Оакхарий хьалхехьа берашта. Ленинградера передача.
9.35 — «Дай-ноаной, шоана!», «Ульяновгlар дезал». Шоллагlа передача.
10.05 — Кхерам боацаш дlа-яьлалар. «Яькъаш Олимпиада-80». Передаче дакъа лоацаш ва СССР МВД ГАИ керттерча управлене начальника, милице инарал-лейтенант В. В. Лукьянов.
10.35 — «Музыкальни абонемент».
11.35 — «Советски вахари».
12.05 — «Спортлото» тираж.
12.20 — «Изобразительни искусстве Ленина образ».
12.45 — «Субботника дневник».
12.55 — «Халкъа творчество».
13.40 — «Путевка вахаре». Передача дlахьу Советски Союза шозза Турпала, СССР летчика-космонавта П. Р. Поповичa.
14.30 — Кердадараш.
14.45 — «Хьунагlа кlур» яха берашта дола художественни фильм.
15.35 — Субботника дневник.
15.45 — «Дийнача хlамай дуненa тlа».
16.45 — «Шун письмойх». Советски lилман Денга йола музыкальни программа.
17.30 — Политически обозревателa Л. А. Вознесенски къамаьл.
18.00 — Мультфильм.
18.10 — «9-гlа студи». «Передаче дакъа ловцаш ба Олимпийски Комитета председателя заместитель В. И. Попов, йовзахо Н. М. Грибачев, шахматех йола дунен чемпион А. Е. Карпов. Передача дlахьу политически обозревателa В. С. Зорина.
19.10 — Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизарга. «Ленин 1918-ча шера» яха художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Вай Ленински бlаьшерех ная да» Ерригсоюзни коммунистически субботника хетадь искусства мастерий концерт. Инстедаьча — кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — Парашютни спортах йола УССР вlашагlтехача командаш йола «Сигале — са безам» яха телевизиони документальни фильм.
9.35 — «Эрсий къамаьл».
10.05 — «lуйрийнара почта» яха музыкальни программа.
10.35 — Юрта боахаме боахамашта юкъерча кооперице хьакъехьа дола «Вариант хархар» яха телевизиони документальни фильм.
11.30 — «Наьна школа».
12.05 — «Теремок» яха зlамигача берашта йола программа.
12.30 — «Пионерски зурмаш лакх» яха телевизиони фильм.
13.00 — Социалистически яхье котало яьккхарашта дола концерт.
13.30 — Останкино концертни студе йоазонхочунца Пагибинца вlашагlкхетар.
14.35 — «Гаьнна хьалха дlакхача хапара жуманаш» яха телевизиони фильм.
15.10 — Кхалнаьха командашта юкъера хоккей Европейски чемпионий кубок.
16.20 — В. Черных. «Хьавена хи, дlавахa ди». Моссовета цlерагlча пачхьалкхен академически театра фильм-спектакль.
18.15 — «Балета хьакъехьа». «Эстония» яхача оперен балетен Пачхьалкхен академически театра балет.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.20 — «Ленински коммунистически субботник Нохч - Гlалгlайчуг». Лаьрдхlа йола выпуск.
20.30 — «Цlеча шоаттиа» довкъошхоштa дола концерт.
21.00 — И. Брамс — йиълагlа симфони. кхоачашдо Московски пачхьалкхен филармоне Академически симфонически оркестро.
21.40 — «Малхаца фу ха я хирр» яха телевизиони художественни фильм. Хьалхара а шоллагlа а серии.

I ПРОГРАММА
СОВЕТСКИ lИЛМАН ДИ.
20 АПРЕЛЬ

8.00 — «Ха».
8.40 — «Зарядке с дlаотта!».
9.05 — В. Моцарт — № 35 йола симфони кхоачашдо Лиценгебургски фестиваля симфонически оркестро. Дирижер — Геннебайн (ФРГ).
9.30 — «Гургал бетта сахьат».
10.00 — «Советски Союзе гlулакх деш ва!».
11.00 — «Унахоlено». lилмии-популярни программа.
11.45 — «lуйранара почта» яха музыкальни программа.
12.15 — «lилма а техника а», Киножурнал.
12.30 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — «Коталон 35 шу дизарга». «Спутникаш» яхача В. Пановай повестах дола «Юкъе мел дисача дерригача вахарех» яха телевизиони дукха серийн художественни фильм. Кхоалагlа серр.
15.05 — «Тахан — Советски lилман ди».
16.00 — «Кинохьокъбара клуб».
17.00 — Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизарга. «Ленин волча, Кремле» яха телевизиони дукха серийн документальни фильм. «Уйла а ела» яха кхоалагlа вlашагlкхетар.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама» (интервидение).
18.45 — «Дерригача дег тlара».
21.00 — «Ха».
21.35 — Кег-ловзаш фигурни вахара йолча СССР чемпионата яьккхaшкхой дlахьокхаш йола выступлени.
22.20 — РСФСР заслуженни артиста Некрасова хьайхий лелаш дола Ленински совгlата лауреата, СССР халкъа артиста Н. Архиповай а, РСФСР халкъа артиста В. Пьявко а Центральни телевидени Ерригсоюзни радиои эрсий халкъа инструментий академически оркестра а концерт. Инстедаьча кердадараш.

II ПРОГРАММА

9.00 — «lилманга йола никъ» яха телевизиони документальни фильм.
9.30 — Краснодарски край «Кубань» яхача совхоза халкъа казачьи хора концерт.
10.00 — «АБВГДейка».
10.30 — «Бlаргагуйдар — теша хилалар».
11.30 — «Фу? Мича? Мала?». Телевизиони викторина.
12.30 — «Анзимшака» (СССР) яхача а (Англе) «Челмсфорд-Лейнис» яхача а кхалнаьха командашта юкъера баь тlарча хоккей Европейски чемпионий кубок. Ленинградера передача.
13.40 — «Шун зекарах вlашагlахетар». Карельски АССР Кондопожски целлюлозно - кехати комбината болхлой хеттарашта дола жопаш.
14.40 — «Пхи гlаш Олимпийски объекташ хьалъераш болча хьоашагlа а езача атлетикаш. Йола СССР вlашагlтехa команда.
16.10 — «Дай-ноаной, шоана!», «Ульяновгlар дезал». Шоллагlа передача.
16.45 — Тахан советски lилман ди да. Производствена йохаш бувзам болаш.
17.25 — СоСистеа оазонаш.
17.25 — Советски Союзе гlолла. Кинопрограмма.
18.00 — Владимир Ильич Ленин ваь 110 шу дизарга а Нохч-Гlалгlай областной комсомольски организаце 60 шу дизарга а. Самодеятельни искусства республикански телевизиони конкурса хоадам беш дола концерт.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — Кlалтохарах латара йола Европа чемпионат. Чехословакера передача.
20.50 — Тихтакиш... произведенешка концерт кхоачашду Московски пачхьалкхен филармоне Академически симфонически оркестро.
21.40 — «Безабеинараш» яха художественни фильм.

РАДИО

19 АПРЕЛЬ
ЕРРИГСОЮЗНИ ЛЕНИНСКИ КОММУНИСТИЧЕСКИ СУББОТНИК

6.10 — Массала а — Коммунистически субботнике! (эрсий меттала).
6.30 — Дезача ден ашараш (эрсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.25 — «Сердало» газета обзор.
7.30 — Хоамаш.
8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала).
10.20 — «Даьхенна дола беркатa, коммунизман духьа», Радиокомпозици (нохчий меттала).
11.00 — «Халкъа безамах дола иллеш», Музыкальни передача (эрсий меттала).
11.10 — Ленина хьехамашта темаяе да (гlалгlай меттала).
14.30 — «Шерача, сийрача ленински новкъа», Радиокомпозици (эрсий меттала).
18.00 — «Керда хоамаш» яха лаьрдхlа йола выпуск (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала).
18.30 — Къахьегамах, иддарах, доттагlлех дола иллеш (гlалгlай меттала).

Хоттам

Тахан республике гlоалеи Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилен фегара температура республике 7—12, Грозне 10—12 градус йlовхал йолаш хилен тарлу.

Кхоанен ломмен морхаш а йолаш, ломма йоачан а йолаш, тайп-тайпарча оагlонашкахьара секунде 2—7 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилен фегара температура бийсана 0+5 (къулбехьарча районашка —4+1) дийнахьа +8+13 градус йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске ул., 92. Телефонаш: редактора — 9-24-08; редактора заместителя — 9-24-03 бехктоккхами секретара — 9-24-00; отделий: партийни вахара — 9-24-04; промышленностей транспортем — 9-24-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 9-24-05; письмой — 9-24-07; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора 9-24-08; заместителя редактора — 9-24-03; ответственного секретаря — 9-24-00; отделов: партийной жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 9-24-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 9-24-05; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттен деношка

СФ05166. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2112.